

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Redogörelse

— för —

Högre Allmänna Läroverket

— i —

Vänersborg

Läsåret 1916—1917

INNEHÅLL:

1. Årsredogörelse.
2. Tillägg:
 - a) Uppgifter för frivilliga självstudier.
 - b) Ordning vid årsexamen den 9 juni 1917.
 - c) Inträdesfordringar och bortval av ämnen i ringarna III och IV.

Redogörelse

— för —

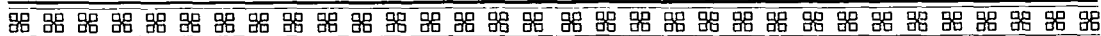
Högre Allmänna Läroverket

— i —

Vänersborg

Läsåret 1916—1917

Den 5 Januari nedbrann gymnastikbyggnaden till grunden och brandskadades den därtill liggande annexbyggnaden, som innehåller nyinredda lokaler för den naturvetenskapliga undervisningen, teckningssal, musiksals och bibliotek. Efter nödtorftiga reparationer kunde annexbyggnaden i sin helhet tagas i bruk efter en månad. Genom välvilligt tillmötesgående från direktionen för härvarande dövstumskola fick läroverket hyra en av dess gymnastiklokaler, varigenom gymnastikundervisningen kunnat med vissa inskränkningar obehindrat upprätthållas. Att förlusten av gymnastikbyggnaden dock medfört stora olägenheter, är självklart, och läroverket motser med längtan den — på grund av den allmänna kristiden kanske ganska avlägsna — tidpunkt, då det förfogar över ny, egen gymnastikbyggnad. I det förslag till nybyggnad, som uppgjorts och till kollegiet remitterats, hava stadens myndigheter beaktat åtskilliga läroverkets gamla önskemål, såsom om slöjdsal, duschrums, vaktmästarebostad m. m., för vilket läroverket härmed betygar sin tacksamhet.

A. Undervisningen.

1. Höstterminen började med inträdes- och flyttningsprövningar onsdagen den 23 augusti och med allmänt upprop måndagen den 28 augusti kl. 5 e. m., varpå den egentliga undervisningen tog sin början den 29 augusti kl. 8 f. m. och slutade den 18 december kl. 10,³⁵ f. m. Avslutningen ägde rum den 20 december.

Vårterminen började onsdagen den 10 januari och kommer att sluta den 9 juni. Upprop ägde rum den 10 januari kl. 5 e. m.; undervisningen tog sin början den 11 januari kl. 8 f. m. och är ämnad att fortgå till den 6 juni kl. 2,³⁵ e. m.

Under höstterminen användes 4 och under vårterminen 1 dag (uppropsdagen) till inträdes- och flyttningsprövningar, varjämte vid vårterminens slut 2 dagar komma att anslås till prövningar för inträde i klasserna 1 och 2.

2. Gemensam ledighet från undervisningen har lämnats för hela läroverket:

a) under höstterminen: hela dagarna den 20 och 21 oktober samt 1 timme den 15 december med anledning av mottagningshögtidligheterna vid Västgöta Regementes ankomst till Vänersborg.

b) under vårterminen: 4 timmar den 20 januari för idkande av vinteridrott, hela dagarna den 19 och 20 februari samt i samband med påsklovets hela dagen den 2 april. På grund av bränslebristen utbyttes enligt kollegiets beslut ledigheten vid pingst mot ledighet den 3 och 4 april, varigenom hela ledigheten vid påsk således kom att omfatta tiden 2—11 april.

Från undervisningen enligt läroverksstadgans § 19 mom. 2 beviljad ledighet och därunder å lärorummet utförda skriftliga arbeten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Klasser och ringar	Höstterminen							Vårterminen						
	Antal skrivdagar för						Antal lov-dagar utan skrivning	Antal skrivdagar för					Antal lov-dagar utan skrivning	
	mo- ders- målet	latin	tyska	eng- elska	mate- matik	fysik		mo- ders- målet	latin	tyska	eng- elska	mate- matik		fysik
Klass 4	4	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—
” 5	4	—	3	—	—	—	—	5	—	4	—	—	—	—
” 6	3	—	4	3	—	—	—	3	—	3	4	—	—	—
Ring R. I	3	—	3	2	3	—	—	3	—	4	3	3	—	—
” L. I	3	—	3	—	5	—	—	3	—	4	—	6	—	—
” R. II	3	—	3	2	3	—	—	3	—	4	3	3	—	—
” L. II	3	2	3	—	3	—	—	3	3	4	—	3	—	—
” R. III	2	—	2	2	3	2	2	3	—	2	2	3	2	3
” L. III	2	4	2	—	3	—	2	3	4	2	—	3	—	3
” R. IV	2	—	2	2	3	2	2	2	—	2	1	2	2	2
” L. IV	2	4	2	—	3	—	2	2	3	2	—	2	—	2

3. Till gemensam morgonbön, som förrättats omväxlande av lektorn och av adjunkten i kristendom i närvaro av rektor, hava lärjungarna samlats kl. 7,⁴⁵ f. m. med undantag av tiden 20 febr.—1 maj, då morgonbönen börjat 7,⁵³ f. m. Första söndagen i varje månad utom mars och april har skolgudstjänst hållits i högtidssalen. Övriga sönd- och helgdagar har en femtedel av läroverkets lärjungar i tur och ordning bevistat högmässogudstjänsten i stadens kyrka. Under läsåret har sålunda varje lärjunge bevistat 5 skolgudstjänster och 3 å 4 kyrkogudstjänster.

Undervisningen i de obligatoriska läroämnena samt i välskrivning, teckning och gymnastik har varit förlagd till kl. 8—10,³⁵ f. m. och 12—3,³⁰ e. m. Den frivilliga undervisningen i franska har meddelats i femte klassen tisdagar och lördagar 12—12,⁴⁵ e. m., i sjätte klassen har ej förekommit sådan undervisning. Den frivilliga undervisningen i instrumentalmusik har meddelats tisdagar och fredagar kl. 5,³⁰—7 e. m. Frivilliga laborationer i fysik för II och III realringen hava ägt rum måndagar 5—7 e. m. varannan vecka. I fjärde klassen har ena veckotimmen 1,⁵⁰—2,³⁵ e. m. utbytts mot laborationer med halva avdelningen 1,⁵⁰—3,³⁰ varannan vecka. I kemi ha frivilliga laborationer anordnats måndagar 5—7 e. m. varannan vecka med R. III samt med kl. 5 onsd. 2,⁴⁵—3,³⁰ e. m. varje vecka.

4. Den 7 nov. besöktes läroverket av H. H. Eforus, Biskopen m. m. D:r Hj. Danell. Den 24—26 januari inspekterades läroverket av Läroverksrådet m. m. Professor D:r A. Hennig.

Den 19—20 april inspekterades sång- och musikundervisningen av Professorn m. m. B. Beckman.

5. Antal lärotimmar i veckan för läsämnen under höstterminen 1916.

Avdelningar	Närvarande lärjungar den 15 sept.	Antal timmar					Summa	Anmärkningar
		Skilda		Gemensamma				
		med undervisning för hela avdelningen	med avdelningen uppdelad på underavdelningar	för lärjungar från avdelningar å samma linje	för lärjungar från avdelningar å olika linjer			
1	31	24	—	—	—	24	1) Labor. i fysik, 2 avdelningar, vardera 2 t. varannan vecka.	
2	35	26	—	—	—	26	2) Därav frivillig franska 2 t. och friv. labor. i kemi 1 t.	
3	22	27	—	—	—	27	3) Ej frivillig franska.	
4	32	28	1 ¹⁾	—	—	29	4) Gemens. med R. I och L. I i tyska 2 t., eng. 2 t. samt med R. I i eng. 1 t.	
5	15	31 ²⁾	—	—	—	31	5) 7 t. matematik, 1 t. fysik, 2 t. kemi.	
6	1	23 ³⁾	—	—	5 ⁴⁾	28	6) 6 t. latin, 5 t. matem.	
R. I	11	10 ⁵⁾	—	—	13 + (5)	23	7) 1 t. eng., 6 t. matem., 2 t. fysik, 2 t. kemi och 1 t. friv. lab. i fysik med hela avd. 2 t. varannan vecka.	
L. I	10	11 ⁶⁾	—	—	(13 + 4)	11	8) 6 t. latin, 4 t. matem., 1 t. fysik.	
R. II	8	12 ⁷⁾	—	—	18	30	9) 2 t. eng., 6 t. matem., 4 t. fysik, 2 t. kemi och 1 t. friv. lab. i fysik, 1 t. friv. lab. i kemi, båda labor. med hela avd. 2 t. varannan vecka.	
L. II	15	11 ⁸⁾	—	—	(18)	11	10) 7 t. grekiska.	
R. III	11	16 ⁹⁾	—	—	17	33	11) 6 t. latin, 1 t. eng., 2 t. fysik.	
L. III A	1	7 ¹⁰⁾	—	9 ¹¹⁾	(17)	16	12) 1 t. eng., 4 t. matem.	
L. III B	5	5 ¹²⁾	—	(9) ¹¹⁾	(17)	5	13) 4 t. eng., 6 t. matem., 3 t. fysik, 2 t. kemi.	
R. IV	12	15 ¹³⁾	—	—	16	31	14) 6 t. latin, 2 t. eng., 2 t. fysik.	
L. IV A	4	7 ¹⁰⁾	—	10 ¹⁴⁾	(16)	17	15) 5 t. matem.	
L. IV B	7	5 ¹⁵⁾	—	(10) ¹⁴⁾	(16)	5		
Summa	220	258	1	19	69	347		

6. Läro- och läseböcker.

* Utmärker sådana böcker, som antingen tillhandahållas av läroverket eller utan att vara direkt påbudna av lärjungarna i allmänhet användas.

Kristendom.

	Klass o. ring		Klass o. ring
Svenska bibeln	1—IV	*E. Lönroth, Bibliska Gestalter ...	1—3
Svenska psalmboken	1—6	Herner, Israels historia	4
Bergqvist och Herner, Bibliska berättelser, G. Testamentet	1, 2	Lundin, Bilder ur kyrkans historia	6
Norlén och Lundgren, Biblisk historia	3	Gummerus—Rosenqvist—Johansson, Lärobok i Kyrkohistoria	I
H. Anderson, Den kristna tros- o. sedeläran ...	1—3	Lövgren-Levin, Kyrkohistoria	II—IV
Katekesen, Östrands ed.	4, 5	Ahlberg, Religionshistorisk översikt	II—IV
		Erkki-Kailá, Kristlig Religionslära	II—III
		*Levin, Ur kyrkohistoriens källor	6, I—IV

Modersmålet.

	Klass o. ring		Klass o. ring
<i>Kabner och Victorin</i> , Rättskrivningslära	1—5	<i>Strindberg</i> , Mäster Olof	II
<i>Rebbe</i> , Svensk Språklära	2—5	<i>Rydberg</i> , Vapensmeden	I—II
<i>Rebbe och Fischer</i> , Exempelsamling	2—5	<i>Tidner</i> , Övningar i uppsatsskrivning	6
<i>Steffen</i> , Svensk Litteraturhistoria... ..	I—IV	<i>Lindvall</i> , Svensk läsebok	6
<i>Runeberg</i> , Fänrik Ståls sägner.....	2, 3	* <i>Steffen</i> , Isländsk och fornsvensk litteratur	I
„ Kung Fjalar	1	<i>Laurin</i> , Dansk och norsk läsning... ..	II—IV
„ Nadeschda	6	* <i>Lundell och Noreen</i> , Svensk vitterhet	6, I, II
<i>Tegnér</i> , Fritiofs saga	5	* <i>Steffen</i> , Översikt av svenska litteraturen	II, III, IV
<i>Snoilsky</i> , Svenska bilder	4		
<i>Lindvall</i> , Läsebok	1—5		

Latin.

<i>Tessing</i> , Skolgrammatik.....	I—IV	Horatius, ed. Österberg	IV
<i>Pontén</i> , Latinsk läsebok	I	* <i>Lindroth</i> , Romerska antikviteter... ..	IV
<i>Müller</i> , De viris illustribus	II	* <i>Bergstedt</i> , Mytologi	II—IV
Livius, ed. Bagge	III—IV	* <i>Cavallin</i> , Latinskt lexikon.	
Ovidius, ed. Risberg.....	II—II ₁	„ Latinskt skollexikon.	
<i>Pontén</i> , Latinska författare i urval	III	<i>Salenius</i> , Latinsk-svensk ordbok.	

Grekiska.

<i>Löfstedt-Sillén</i> , Grammatik	III—IV	<i>Petersson</i> , Grekisk läsebok	III
<i>Mellén och Lundquist</i> , Grekisk läsebok	III—IV	Hom. Odys. ed. Knös.....	IV

Tyska.

<i>Calwagen-Nordgren</i> , Elementar och läsebok.....	1—3	<i>Pederzani-Weber</i> , Auf rauhen Pfaden	6, I
<i>Hjorth</i> , Grammatik	1—6, I—IV	<i>Riehl</i> , Burg Neideck	6, I
<i>Hjorth</i> , Övningsbok till den Tyska grammatiken	4, 5	<i>Polenz</i> , Erzählungen	II
<i>Hjort och Heuman</i> , Tyska skrivövningar och brev	4, 5, 6, I—IV	<i>Joseph Freih. v. Eichendorf</i> , Aus dem Leben eines Taugenichts... ..	III
<i>Rodhe</i> , talövningar	6, I	<i>Schiller</i> , Wilhelm Tell	IV
<i>Auerbach</i> , Elementarkurs i tysk handstil	6	* <i>Hjorth</i> , Vermischte Lektüre	IV
<i>Rodhe-Kröger</i> , Läsebok.....	4	* <i>Liliencron</i> , Zehn ausgewählte Novellen	III
<i>Hauff</i> , Märchen (ed. Hjorth och Lindhagen)	5	<i>Goodwin</i> , Skriftliga uppgifter för mogenhetsexamen	III, IV
<i>von Mücke</i> , Ayesha (ed. Heumann)	5	<i>Hoppe</i> , Tysk-svensk ordbok, skoluppl.	
		<i>Hoppe</i> , Svensk-tysk ordbok, skoluppl.	

Engelska.

<i>Hammarberg och Zetterström</i> , Grammatik	4—6, I, II, R. III, R. IV	<i>Elfstrand</i> , Elementarbok	4, 5
		<i>Jespersen-Rodhe</i> , Engelsk läsebok	

	Klass o. ring
för realskolan.....	5, 6, I, II, III
<i>Calwagen-Lindqvist</i> , Översättnings- övningar ...	4, 5, 6, I, II, R. III, R. IV
<i>Behm</i> , Läsebok	III, IV
„ Anmärkn. och ordlista till ovanst.....	III, IV
<i>Werner</i> , Engelske Sange och Recita- tioner. Michaelsen, Köpenhamn L.	III, IV
<i>Björkman</i> , William Shakespeare, Bonnier	L. IV

	Klass o. ring
<i>Beasley</i> , Writing for Reading, Lon- don: Jack	L. IV
<i>Baker</i> , The A-B-C Guide to Lon- don	L. IV
<i>Lindgren</i> , Engelsk-svensk ordb. Skoluppl.	
<i>Wenström-Harlock</i> , Svensk-engelsk ord- bok. Skoluppl.	

Franska.

<i>Bödtker och Höst</i> , Lärobok i Fran- ska, ed. Malmberg	5, III
<i>Ploetz</i> , Elementarbok, bearb. av C. Löfving. 7 uppl.	II
<i>Edström</i> , Kortfattad fransk språk- lära	III, IV
<i>Philp</i> , Övningsbok till franska form- läran. Norstedt	IV
<i>Halévy</i> , L'Abbé Constantin, ed. Ed- ström.....	IV

<i>Augé et Petit</i> , Histoire de France. Cours Elémentaire. Larousse. Paris.	IV
<i>Wijkander</i> , Recueil de Poésies fran- çaises. 2 uppl.	IV
<i>Edström</i> , Lectures françaises (del 1)	III
<i>Phare</i> , Plan et Guide de Paris. Pe- tite Edition. Pharus Verlag, Berlin	II, IV
<i>Schulthess</i> , Fransk-svensk ordbok.	
<i>Dalin</i> , Fransk-svensk ordbok.	

Historia.

<i>Odhner-Westman</i> , Lärobok i fäder- neslandets historia för realskolan	1
<i>Grimberg</i> , Sveriges, Norges och Danmarks historia för realskolan	2—6
<i>Odhner-Hildebrand</i> , Fäderneslan- dets historia för gymnasiet	II—IV
<i>Hildebrand</i> , Svensk stats- och sam- hällskunskap för realskolan	6
<i>Pallin-Boëthius</i> , Allmän historia för realskolan.....	3—6
<i>Pallin-Boëthius</i> , Nyare tidens hist.	II—IV
<i>Montelius och Hildebrand</i> , Kultur-	

historisk översikt av forntidens och medeltidens svenska historia	I
<i>Boëthius</i> , Kulturhistorisk översikt av fortidens och medeltidens all- männa historia.....	I
<i>Hildebrand</i> , Stats- och samhälls- kunskap för gymnasiet	IV
<i>Rydfors</i> , Historisk läsebok	1, 2
<i>Estlander</i> , Allm. hist. i berättelser	3—5
* <i>Ekmark</i> , Läsebok till svenska hi- storiern	3—5
* <i>Ekmark</i> , Läsebok till allm. hist.	II—IV

Geografi.

<i>Carlson</i> . Skolgeografi, förra kursen	1—5
<i>Carlson och Fagerlund</i> , Skolgeo- grafi, andra kursen	6, I, II

* <i>Fagerlund och Falk</i> , Geografisk läsebok.....	5
--	---

Filosofisk propedeutik.

<i>Larsson</i> , Psykologi	III—IV
----------------------------------	--------

<i>Borelius-Strömberg</i> , Logik	III—IV
---	--------

Matematik.

	Klass o. ring		Klass o. ring
<i>Berg</i> , Räknelära för de allm. läro- verken och flickskolor, omarbe- tad av Hagström.....	1—6	<i>Ericsson</i> , Trigonometri.....	R. II, III, IV
<i>Hedström och Rendahl</i> , Algebra ..	I	<i>Josephson</i> , Rymdgeometri.....	R. III—IV
<i>Möller</i> , Algebra	II—IV	<i>Collin</i> , Analytisk geometri ...	R. III, R. IV
<i>Asperén</i> , Geometri.....	4—IV	<i>Josephson</i> , Funktionslära för gym- nasiet	R. III, R. IV
<i>Hagström</i> , Proportionslärans till- ämpning på plangeometrien ...	I—IV	Logaritmtabeller av <i>Lindman</i>	II—IV
<i>Tham</i> , Planimetri	I—IV	* <i>Hellgren</i> , Metoder för lösning av geom. problem	R. IV
		*Problemsamlingar.	

Biologi.

<i>Bohlin</i> , Hälsolära	1, 6	<i>Bohlin</i> , Lärobok i biologi för real- skolan, II. Botanik	1—6
<i>Bohlin</i> , Zoologi	2—4	<i>Forsell-Skårman</i> , Lärobok i bota- nik	I, III, IV
<i>Boas-Hajj</i> , Lärobok i djurrikets na- turalhistoria	5	<i>Krok och Almqvist</i> , Svensk flora, I.	3—5
<i>Almqvist-Andersson</i> , Lärobok i zo- ologi.....	II—IV		

Fysik.

<i>Hellsten</i> , Experimentell fysik och astronomi	4—6	<i>Sohlberg</i> , Astronomi	6, I
<i>Moll</i> , Lärobok i fysik	R. I—R. IV	*Problemsamlingar i fysik ...	R. III—R. IV
<i>Moll</i> , Lärobok i fysik, förkortad upplaga	L. I—L. IV		

Kemi och Geologi.

<i>Johansson och Magnusson</i> , Kemi och geologi för realskolan. Häfte I—III.....	5, 6	<i>Abenius</i> , Oorganisk kemi ...	R. I—R. IV
--	------	-------------------------------------	------------

7. Med innevarande läsår hava följande *nya* läroböcker införts i nedannämnda klasser och ringar:

I kristendom: Gummerus, J. och Rosenqvist, V. T., Lärobok i kyrkohistoria. För svenska läroverk bearbetad av Aug. Johanson, i *Ring I och därefter successivt i följande ringar* i stället för Lövgren, N., Kyrkohistoria. Till skolornas tjänst. Med en serie biografier av Aug. Edman. Omarbetad av H. Levin.

I historia: Odhner, C. T., Lärobok i Fäderneslandets historia för realskolan, omarb. och förkortad upplaga, utgiven av K. G. Westman, i *klass 1 och därefter successivt i realskolans följande klasser* i stället för C. Grimberg, Sveriges, Norges och Danmarks historia för realskolan.

I matematik: Hedström, J. S. och Rendahl, C., Algebra för gymnasiet, i *ring I och därefter successivt i följande ringar* i stället för J. Möller, Lärobok i algebra. *Ytterligare förändringar komma icke att med nästa läsår inträda.*

8. Lärokurser.

Första klassen.

- KRISTENDOM, 3 t. Biblisk historia: gamla testamentet. Den kristna tros- och sedeläran sid. 1—58. Bibelläsning i anslutning till bibliska historien, företrädesvis 1—2 Mosebok samt Samuelsböckerna och 1 Konungaboken. Läsning ur Elisabet Lönroth, Bibliska gestalter. Kort översikt av kyrkoåret jämte kort framställning av svenska kyrkans högmässogudstjänst. Valda psalmer. — *Wetterlundh*.
- MODERSMÅLET, 5 t. Läsning av Lindwalls läsebok för första klassen jämte reproduktionsövningar; sagoberättande; övningar att urskilja de viktigaste ordklasserna och satsdelarna; rättskrivningsövningar. — *Nilsson*.
- TYSKA, 6 t. Första avdelningen i elementarboken jämte motsvarande delar av formläran; tillämpningsövningar i anslutning till läroboken. — *Nilsson*.
- HISTORIA, 2 t. Berättelser ur Nordens guda- och hjältesaga samt äldre historia med stöd av den antagna läseboken; fäderneslandets historia under forntiden och medeltiden intill år 1319. — *Carlsson*.
- GEOGRAFI, 2 t. Världsdelar och världshav efter globen jämte korta upplysningar om jordens form och rörelse; övningar att förstå och använda kartan; Sveriges geografi utförligare, Norges geografi och översikt av den Skandinaviska halvöns; Finland och Ryssland. — *Carlsson*.
- MATEMATIK, 4 t. Aritmetik: De fyra räknesätten med hela tal; någon övning i räkning med decimalbråk. Huvudräkning. — *Rosén*.
- BIOLOGI, 2 t. Människokroppen; undersökning av levande växter; exkursion 1 timme. — *Sjögren*.

Andra klassen.

- KRISTENDOM, 3 t. Biblisk historia: nya testamentet, berättelserna 1—57. Den kristna tros- och sedeläran: sid. 61—120. Läsning ur E. Lönroth, Bibliska gestalter. Bibelläsning: Evangelierna. En översikt av kyrkoåret samt en kort framställning av svenska kyrkans gudstjänstordning. Valda psalmer. — *Wetterlundh*.
- MODERSMÅLET, 5 t. Läsning av Lindwalls läsebok II samt första delen av Fänrik Ståls sägner. Reproduktionsövningar, muntliga och skriftliga: sagoberättande samt framsägning av inlärd stycken i bunden form; form- och satslära i förening med satsanalys; rättstavningsövningar. — *Rosén*.
- TYSKA, 6 t. Andra avdelningen av elementar- och läseboken jämte motsvarande delar av formläran; talövningar i anslutning till den lästa texten. — *Rosén*.
- HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1319—1611 jämte huvuddragen av Norges och Danmarks historia under samma tid. Berättelser ur Greklands och Roms saga och historia. — *Carlsson*.
- GEOGRAFI, 2 t. Mellaneuropa. — *Sjögren*.
- MATEMATIK, 5 t. Aritmetik: läran om decimalbråk avslutad och repeterad. Av allmänna bråk addition, subtraktion och multiplikation. Metersystemet. Huvudräkning. — *Sjögren*.

BIOLOGI, 2 t. Zoologi: däggdjuren. Botanik, växtundersökning, exkursioner 2 timmar. — *Sjögren*.

Tredje klassen.

KRISTENDOM, 3 t. Biblisk historia: nya testamentet: repetition av de viktigare av berättelserna 1—40 samt berättelserna 41—68. Bibelläsning: Apostlagärningarna noggrannt genomgångna. Tros- och sedelära: läroboken sid. 123—155. Kort översikt av kyrkoåret samt svenska kyrkans högmässogudstjänst. Valda psalmer. — *Wetterlundh*.

MODERSMÅLET, 6 t. Läsning av Lindvalls läsebok III och Fänrik Ståls sägner II; produktionsövningar; smärre uppsatser, utarbetade på lärorummet; framsägning av inlärdade dikter; form-, sats- och interpunktionslära i förening med satsanalys; rättstavnings- och interpunktionsövningar. — *Wetterlundh*.

TYSKA, 6 t. Tredje avdelningen av elementar- och läseboken; det viktigaste av formläran genomgången; behöfliga delar av syntaxen i anslutning till den lästa texten; talövningar samt muntliga och skriftliga tillämpningsövningar. — *Wetterlundh*.

HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1611—1718; allmän historia; forntiden efter läroboken samt Estlanders läsebok. — *Wetterlundh*.

GEOGRAFI, 2 t. Sydeuropa samt Brittiska öarna efter läro- och läseboken; översikt av Europa. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 5 t. Aritmetik: läran om bråk avslutad och repeterad. Enkel reguladetri och lättare procent- och ränteproblem. Huvudräkning. Geometri: förberedande mätningar och konstruktioner; de enklaste geometriska figurerna. — *Carlsson*.

BIOLOGI, 2 t. Zoologi: fåglar och kallblodiga ryggradsdjur. Botanik: de högre växternas yttre organ, undersökning av levande växter jämte växtbestämning efter flora, exkursioner 5 timmar, växtinsamling. — *Sjögren*.

Fjärde klassen.

KRISTENDOM, 2 t. Israels historia, meddelad i sammanhang med en översikt av gamla testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma. Översiktlig framställning av den kristna tros- och sedelärans grundtankar i anslutning till första huvudstycket samt första trosartikeln i Luthers lilla katekes. Valda psalmverser. En kort framställning av svenska kyrkans gudstjänstordning samt en översikt av kyrkoåret. Korta underrättelser ur den allmänna religionshistorien i sammanhang med Israels historia. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 4 t. Läsning och förklaring av stycken i läseboken samt av Snoilskys Svenska Bilder. Framsägning av vissa inlärdade delar därav. Form- och satzläran i förening med satsanalys. Övningar i rättstavning och interpunktion. Elva uppsatser, därav 6 på lärorummet. — *Nilsson*.

Ämnen för uppsatserna:

1. Bröderna (repr.).
2. En utflykt.
3. Historien om Gråben i gropen (repr.).
4. De två dragonerna.
5. a) En resa. b) Ett biografbesök.
6. a) Min julafton. b) Den lögnaktige herdegossen (repr.).
7. Muhammed.
8. Wilhelm Tell.
- 9 — 10 — 11. —

TYSKA, 4 t. Rodhe-Kröger: Tysk läsebok c:a 50 sid. Rep. av formläran, det viktigaste av syntaxen. Var tredje vecka en skriftlig översättning till tyska, varav 2 under v. t. å lärorummet. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Nilsson*.

ENGELSKA, 5 t. St. 1—35 och 41—43 i elementarboken. Det viktigaste av formläran. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt*.

HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1718—1809 jämte en kortfattad översikt av Danmark—Norges historia för samma tid; motsvarande delar i läseboken. Allmänna historien: medeltiden och nyare tidens första tidevarv samt berättelser från samma tid i Estlanders läsebok. — *Carlsson*.

GEOGRAFI, 2 t. Asiens och Afrikas geografi. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 5 t. Aritmetik och algebra: sifferbråk, sifferkvationer av första graden med en obekant jämte problem, lösta dels med tillhjälp av aritmetiska metoden, dels med ekvationsmetoden. Geometri: läran om räta linjer, vinklar, trianglar och parallelogrammer: läran om cirkeln påbörjad; övningsatser. — *Rosén*.

BIOLOGI, 1 t. Zoologi: de ryggradslösa djuren. Botanik: växtundersökning och växtbestämning, insamling av 50 växter. — *Eliasson*.

FYSIK, 2 t. De viktigaste egenskaperna hos kroppar i olika aggregationsformer, de enklaste maskinerna och det allmännaste av värmeläran. 1 undervisningstimme har varit utbytt mot 2 laborationstimmar varannan vecka med halva klassen, och ha därvid följande försök utförts:

1. a) Bestämning av π ur förhållandet mellan cylinderns basyta och kvadraten på basytans radie; b) samt ur förhållandet mellan basytans omkrets och diameter.
2. Bestämning av en cylinders volym: a) ur produkten av basyta och höjd; b) genom vägning av det undanträngda vattnet.
3. Bestämning av: a) en stens specifika vikt; b) en korks specifika vikt.
4. Archimedes princip för en simmande kropp. "Provrörsfartyg" i a) vatten; b) sprit; c) glycerin; d) fotogen.
5. Bestämning av en stens vikt förlust i a) vatten; b) sprit; c) glycerin samt den undanträngda vätskans vikt.
6. Lagen för kommunicerande kärl.
7. Bestämning av vikten av 1 liter luft.
8. Mätning av lungornas övertryck.
9. Boyles lag.
10. Hävstångslagen för a) tvåarmad; b) enarmad hävstång.
11. Tyngdpunktsbestämningar.
12. Förfärdigandet av a) sprittermometer; b) kvicksilvertermometer.
13. Bestämning av a) mässings, b) luftens utvidningskoefficient.
14. Isens smältvärme.
15. Vattens ångbildningsvärme.
16. Undersökning om kokpunktens beroende av trycket.
17. Smält- och stelningpunkt för a) vax, b) paraffin. — *Fahlström*.

Femte klassen.

KRISTENDOM, 2 t. Framställning av Jesu liv och verksamhet, meddelad i sammanhang med en översikt av nya testamentets skrifter och under läsning av valda delar av desamma. Översiktlig framställning av den kristna tros- och sedelärens grundtankar i anslutning till andra och tredje trosartikeln. Valda psalmer. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av Tegnér's Fritiofs saga och stycken ur läseboken; referat samt framsägning av stycken i bunden form. Översikt av form- och satsläran. Rättstavnings- och interpunktionsprov. Elva uppsatser, därav nio på läroverket. — *Mannfelt*.

Ämnen för uppsatserna:

1. a) Ett sommarminne. b) Min sommarsport. 2. a) Dalaborgsparken. b) Elias Sehlstedt (referat). 3 (i hemmet). Översättning från tyskan. 4. Ett brev till en kamrat. 5. Berätta något om Esaias Tegnér's barndom och ungdom! 6. a) Eldsvådan i vårt läroverks gymnastikhus. b) När jag var i julottan. 7. Skogen vintertid. 8 (i hemmet). Översättning från tyskan. 9. Redogör för innehållet i någon sång ur Fritiofs saga! 10. — 11. —

TYSKA, 4 t. Hauffs Märchen (ed. Hjorth och Lindhagen) sid. 50--108 och v. Mückes Ayesha omkring 30 sidor. Formläran repeterad. Det viktigaste av syntaxen. 11 skriftliga översättningar till tyska eller reproduktioner, varav 7 utarbetade på läroverket. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt*.

ENGELSKA, 5 t. Elementarboken slutläst; styckena 1--74 i Jespersen och Rodhes läsebok. Formläran avslutad och repeterad. Av syntaxen artiklarna, substantivet, adjektivet och pronomina. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt*.

FRANSKA (valfritt) 2 t. Omkring 40 sidor i Böttker-Hösts lärobok med grammatik, uttalsövningar och tillämpningsövningar. — *Emmelin*.

HISTORIA, 3 t. Sveriges historia i sammanhang med Danmarks och Norges från 1809 till närvarande tid. Kort repetition av forntidens och medeltidens historia. Allmän historia från 1648 till närvarande tid. — h. t. *Tingdal*. v. t. *Nordeblad*.

GEOGRAFI, 2 t. Australiens och Amerikas geografi. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 4 t. Aritmetik och algebra: Ekvationer av första graden med en obekant jämte problem, särskilt ränteuppgifter, bolags-, arbets-, tal-, rörelse- och blandningsproblem. Multiplikation och upplösning i faktorer av enkla polynom, i sammanhang härmed begreppet dignitet samt räkning med algebraiska bråk av enkelt slag. Geometri: cirkeln avslutad; den föregående kursen repeterad, övningsuppgifter. — *Sjögren*.

BIOLOGI, 2 t. Zoologi: repetition av djurriket. Botanik: fanerogamernas och kryptogamernas systematik, växtinsamling, exkursioner 5 timmar. — *Eliasson*.

FYSIK, 1 t. Läran om magnetismen och elektriciteten. — *Fahlström*.

KEMI, 2 t. De viktigaste företeelserna inom den oorganiska kemien, det allmännaste av geologien. En timme i veckan frivilliga laborationsövningar dessutom. — *Eliasson*.

Försök enligt läroboken.

Sjätte klassen.

KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning: Apostlagärningarna. Kyrkohistoria: de viktigaste delarne av läroboken genomgångna med huvudvikten lagd på den äldsta kyrkans historia och reformationstiden. Valda psalmsverser. Några av de viktigare religioner, med vilka kristendomen trätt i beröring. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av svenska litteraturprov, huvudsakligen från senaste århundradet. Övningar i muntlig framställning; övningar att uppsätta enklare skrivelser av praktisk art. Nio uppsatser, därav sex på läroverket. — *Brieskorn*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (i skolan). a) Luthers första framträdande. b) Beskrivning av en biografföreläsning. c) Vänersborgs omgivning. 2 (Hemma). Sveriges floder. 3 (i skolan). a) Franska revolutionens orsaker. b) Trädgården på hösten. c) Många bäckar små göra en stor å. 4 (hemma). Skogarnas betydelse. 5 (i skolan). a) Växtlivet i det tropiska bältet. b) En katolsk högmässa. c) Ett besök i en fabrik. 6 (i skolan). a) Naturfolkens näringsliv. b) Hur hjälpas bonden, mjölnaren och bagaren åt för att framställa en kaka bröd? 7 (i skolan). a) Vänersborg efter regementets inflyttning. b) Birgitta. c) Om havsströmmar. d) Klosterväsendet och dess betydelse. 8 (hemma). Sveriges deltagande i Napoleonkrigen. 9 (i skolan). — —

TYSKA, 3 t. (därav 2 t. gemensamt med I) Auf rauhen Pfaden, återstående 70 sidor; Burg Neideck, 20 sidor. Formlära och syntax repeterade i huvuddrag. Talövningar och reproduktionsövningar. Övningar i översättning till tyska samt läsning av tysk stil. Nio skriftliga översättningar eller reproduktioner, därav sex på lärorummet. — *Emmelin*.

ENGELSKA, 4 t., därav 3 lika och gemensamt med R. I. Dessutom 1 t.: Läsning ex tempore i Jespersen-Rodhe. Talövningar: anekdoter. Grammatik: kort översikt av syntaxen jämte repetition av formläran; tillämpningsövningar till båda. Genomgång av under läsåret skrivna 5 hemstilar och 8 skolstilar, av vilka senare 1 varit reproduktion. — *Palmgren*.

HISTORIA, 4 t. Statskunskap: Grunddragen av den svenska statens författning och förvaltning samt av de sociala och ekonomiska förhållandena i Sverige. Fäderneslandets historia: repetition av nyare tiden med huvudvikt lagd på tiden efter 1809. Allmänna historien: repetition av nyare tiden, särskilt tiden efter 1815. — *Steen*.

GEOGRAFI, 2 t. Sammanfattande översikt av den allmänna geografin; i anslutning därtill de viktigare kulturländernas, företrädesvis Sveriges, geografi översiktligt behandlad, med särskilt framhållande av befolknings- och samhällsförhållanden, näringsliv, samfärdsmedel och kolonialväsen. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 5 t. Aritmetik och algebra: uppgifter ur det praktiska livet; ekvations-system av första graden jämte problem: planimetriska och stereometriska uppgifter; kvadratrötter och enkla exempel på sammansatt ränta med användning av tabeller. Geometri: repetition; likformig avbildning. Enkel bokföring. — *Rosén*.

BIOLOGI, 2 t. Människokroppen med hälsolära samt rusdryckernas och tobakens natur och verkningar; växternas levnadsförhållanden, livsföreteelser och inre byggnad. — *Sjögren*.

FYSIK, 2 t. Optik; akustik; rörelse och kraft; krafters sammansättning; arbete och effekt; olika slag av energi; astronomi; meteorologi. — *Martin*.

KEMI, 1 t. Det allmännaste av den organiska kemien; tillämpad kemi. — *Eliasson*.

Första ringen.

Realgymnasiet.

KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning: valda delar av Apostlagärningarna samt Paulus' brev till filipperna. Kyrkohistoria: gamla tiden och medeltiden. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 3 t. Litteraturläsning: Vapensmeden; stycken av Rydberg, Strindberg, Heidenstam, Lagerlöf, Fröding m. fl.; isländska sagor och eddasånger samt valda stycken ur medeltidens svenska litteratur i anslutning till litteraturhistorien. Deklamation, föredrag och dispositionsövningar. Elva uppsatser, därav sex på läroverket. — *Emmelin*.

Ämnen för uppsatserna:

- 1 (i skolan). a) En bramins (en parias) tankar om kastväsendet. b) Ett sommarminne. c) Varför jag valt latin- (eller real)linjen. d) Skjututbildningsövningarna vid de allmänna läroverken och deras betydelse. — 2 (i hemmet). Fenicierna och deras betydelse för kulturen. — 3 (i skolan). a) Den isländska skaldediktningen. b) Varpå berodde det, att grekerna segrade i kampen mot perserna? c) De viktigaste olikheterna mellan samhällsskicket i Aten och i Sparta. d) Högtidligheterna i Vänersborg vid invigningen av den nya kanalbyggnaden den 25 okt. 1916. e) Trollhätte kanal och dess betydelse. f) De viktigaste orsakerna till jordytans förändringar. — 4 (i hemmet). Hösten. — 5 (i skolan). a) Konstantin den store och hans förhållande till kristendomen. b) Olika slag av växtstammar och deras uppgifter. c) Djurlivet i skogen om vintern. d) Barometern och dess användning. e) Den nya kanalfarleden vid Vänersborg. — 6 (i skolan). a) Vilka faktorer bestämma en Orts klimat? b) Den gamla gymnastikbyggnadens brand. c) Våra gamla landskapslagar. d) Vilken av de krigförande makterna tror du kommer att segra? — 7 (i hemmet). Översättning från tyskan. — 8 (i skolan). a) Birgitta. b) Klosterväsendet och dess betydelse. c) Om havsströmmar. d) Vänersborg efter regementets inflyttning. e) Hur jag fått erfaras dyrtidens verkningar. — 9 (i hemmet). Översättning från tyskan. — 10 (i skolan). a) Johan Hus. b) Jämförelse mellan vikingatågen och emigrationen. c) Den medeltida folkvisan. d) Världskrigets inverkan på livet i vårt land, — 11 (i hemmet). — — —

TYSKA, 2 t. Auf rauhen Pfaden, återstående 70 sidor; Burg Neideck, 20 sidor, Formlära repeterad i samband med texten och syntaxen dessutom efter Hjorts övningsbok. Talövningar och reproduktionsövningar. Elva skriftliga översättningar eller reproduktioner, därav sju utarbetade på läroverket. — *Emmelin*.

ENGELSKA, 3 t., därav 2 t. tillsammans med L. I. Jespersen-Rodhe, de tre styckena William Shakespeare, The Merchant of Venice och Robert Clive. Läsning ex tempore och talövningar i anslutning härtill. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwagen-Lindqvist: verbets syntax. R. I dessutom 1 t. Verbets syntax utförligare ävensom repetition av verbets formlära. Genomgång av under läsåret skrivna 6 hemstilar och 5 skolstilar, av vilka senare 1 varit reproduktion. — *Palmgren*.

HISTORIA, 3 t. Kulturhistorisk översikt av forntidens och medeltidens allmänna och svenska historia. — *Emmelin*.

GEOGRAFI, 2 t. Sammanfattande översikt av den allmänna geografien, Sveriges, Storbritanniens och Irlands, Tyska rikets, Frankrikes samt Rysslands geografi med särskilt framhållande av befolknings- och samhällsförhållanden, näringsliv, samfärdsmedel och kolonialväsen. — *Carlsson*.

MATEMATIK, 7 t. Algebra: De fyra räknesätten i hela tal och bråk, digniteter och kvadratrötter; ekvationer av första graden med en och flera obekanta; ekvationer av andra graden med en obekant; rotkvationer; problem; användning av rätvinkliga koordinater för studium av förstegradsfunktioner och funktionen $y = x^2$. Geometri: repetition av den föregående kursen; proportionslära; transversaler och trianglars likformighet; övningsatser. — 11 uppsatser, varav 6 på läroverket. — h. t. *Hedström*. v. t. *Granath*.

- BIOLOGI, 1 t. De fanerogama växternas systematik; insamling av 50 växter; till excursion har använts 3 tim. — *Sjögren*.
- FYSIK, 3 t. Vätskors, gasers och fasta kroppars mekanik; kurs i elementär astronomi. Räkneuppgifter. — h. t. *Hedström*. v. t. *Granath*.
- KEMI, 2 t. Inledande kurs; haloiderna; syre, svavel, kväve. — *Eliasson*.

Latingymnasiet.

- KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Steen*.
- MODERSMÅLET, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Emmelin*.
- LATIN, 6 t. Ponténs läsebok. Formläran och kasusläran. — h. t. *Tingdal*. v. t. *Nordeblad*.
- TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Emmelin*.
- ENGELSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet utom den särskilda timmen där. — *Palmgren*.
- HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Emmelin*.
- GEOGRAFI, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Carlsson*.
- MATEMATIK, 5 t. Algebra: hela tal och bråk; kvadratrotutdragning och räkning med kvadratrötter; ekvationer och ekvationssystem av första graden jämte problem. Användning av rätvinkliga koordinater för studium av 1:sta-gradsfunktioner och funktionen $y = x^2$. Proportionslära. Transversaler och trianglars likformighet; repetition av den föregående geometrikursen. 11 uppsatser, varav 10 på läroverket. — *Fahlström*.
- BIOLOGI, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Sjögren*.
- FYSIK, 2 t. Gemensamt med R. I men utan räkneuppgifter. — h. t. *Hedström*. v. t. *Granath*.

Andra ringen.

Realgymnasiet.

- KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning: valda delar av gamla testamentets profetiska böcker och Paulus' brev till Romarna; i sammanhang med bibelläsningen en återblick på Israels religiösa utveckling, särskilt profetismen. Kyrkohistoria: Nya tiden till § 70. Religionslära: Skapelsen — frälsningen. Allmän religionshistoria. — *Steen*.
- MODERSMÅLET, 2 t. Läsning av valda stycken ur svenska litteraturen från nyare tidens början t. o. m. Bellman; motsvarande partier i litteraturhistorien; Vapensmeden av V. Rydberg samt stycken ur nyare svensk, dansk och norsk litteratur; övningar i muntlig framställning; elva uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Steen*.

Ämnen för uppsatserna:

- 1 (på läroverket). a) Reformationens förberedelse i slutet av medeltiden. b) Varför säges en ny tid börja omkring 1500? c) Österrike-Ungerns befolkningsförhållanden. d) Våra lövträd. e) Lantmannens arbete under sommaren. — 2 a) Vilka förändringar medförde reformationen på religionslivet och samhällslivet? b) Våra liljeväxter. c) Goda och dåliga nöjen. — 3 (på läroverket). a) Jämförelse mellan Luther och Zwingli. b) Franska konungadömets ställning under

hugenottkrigen. c) Rysslands jordreformer i våra dagar. d) Om kroppars utvidning genom värme. e) En höstdag på landet. — 4. a) Historieskrivning i Sverige under reformationstidevarvet. b) Kardinal Richelieu och hans betydelse. c) Fördelar och olägenheter av Sveriges geografiska läge. d) Ångbildning. — 5 (på läroverket). a) Reformationens införande i England. b) Grevefejden och dess betydelse. c) Kinas förhållanden. d) Muskulaturen hos människan. e) Biografens betydelse. — 6 (på läroverket). a) Skildra någon gammaltestamentlig profets liv och verksamhet. b) Gustav Vasa och reformationen. c) Förenta Staternas näringsliv. d) Andningsorganens sjukdomar. e) Världskrigets verkningar. f) Västgöta Regementets intåg i Vänersborg. 7. a) Varpå beror den katolska motreformationens framgångar? b) Hur erhåller man låga temperaturer? c) Kamratlivets betydelse. — 8 (på läroverket). a) Religiösa föreställningar hos naturfolk. b) Resultaten av Englands revolutioner under 1600-talet. c) Skånes geologiska historia jämförd med det övriga Sveriges. d) Värmets mekaniska ekvivalent. e) Utsöndringsapparaten hos människan. — 9. a) Jämförelse mellan muhammedanismen och kristendomen. b) Orsakerna till Englands börjande herravälde på haven. c) Ångmaskinen. d) Mätning av värmegrader. e) Den rådande dyrtiden, dess orsaker och verkningar. — 10. — 11.

TYSKA, 2 t. C:a 50 sid. i Polenz: Erzählungen, delvis ex tempore. Formläran: rep. av det huvudsakligaste; Syntax: artiklarna, konjunktiven, infinitiven, prepositioner, konjunktioner och ordföljden. Talövningar. Elva skriftliga översättningar till tyska, därav sju utarbetade på läroverket. — *Nilsson*.

ENGELSKA, 3 t., därav 2 tillsammans med L. II. Jespersen-Rodhe, styckena 87—95, 191—226, 292—311. Läsning ex tempore och talövningar i anslutning härtill. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwage-Lindqvist: av syntaxen ordföljden och artiklarna. R. II dessutom 1 t. Av syntaxen substantivet med tillämpningsövningar. Genomgång av under läsåret skrivna 6 hemstilar och 5 skolstilar, av vilka 1 varit reproduktion. — *Palmgren*.

FRANSKA, 4 t. Av Ploetz-Löfvings elementarbok lektionerna 1—73, även de svenska styckena. Översättning av några sånger, vilka även uppspelats på grafon och sjungits. Talövningar i form av memorering av de franska styckena 41, 42 och 43 i Ploetz-Löfving. Topografiska realia i anslutning till kartan över Paris. — *Palmgren*.

HISTORIA, 3 t. Allmän historia 1500—1715 och fäderneslandets historia 1520—1718, båda i utförligare framställning. — *Brieskorn*.

GEOGRAFI, 1 t. Förenta staterna, Ryssland, Kina, Japan och Sverige såsom i föregående klass. — *Brieskorn*.

MATEMATIK, 6 t. Algebra: ekvationer och ekvationssystem av högre grad; maxima och minima; rötter; potenser; logaritmer; exponentialekvationer. Användning av rätvinkliga koordinater. Likformighetläran avslutad; sammanfattande kurs i planimetri. Enkla trigonometriska beräkningar rörande plana figurer. Elva skriftliga uppsatser, därav 6 utarbetade på läroverket. — *Martin*.

BIOLOGI, 2 t. Människokroppens organ, vävnader och fysiologi; hälsolära. — *Eliasson*.

FYSIK, 2 t. Värmelära jämte grunddragen av meteorologien; läran om magnetism och elektrostatik. Frivilliga laborationsövningar en dubbeltimme varannan vecka. — *Martin*.

Vid laborationsövningarna hava utförts följande försök och bestämningar:

1. Justering av termometrar.
2. Spec. vikten för fasta kroppar (olika metoder).
3. Spec. vikten för vätskor, olika metoder.
4. En saltlösningss spec. vikt beroende av procenthalten.
5. Prövning av Boyles lag.
6. Kapillärrörsradie.
7. Ytspänning med stigrörsmetoden.
8. Längd-

utvidningskoefficienten för mässing. 9. Sprits utvidningskoefficient. 10. Lufts utvidningskoefficient. 11. Isens smältvärme. 12. Vattens ångbildningsvärme. 13. Mässings spec. värme. 14. En kalorimeters vattenvärde. 15. Naftalins smältpunkt (2 metoder). 16. Lufts täthet vid 0° och 760 mm. tryck. 17. Absoluta fuktighetstrycket.

KEMI, 2 t. Återstående metalloider, alkalimetallerna samt 2- och 3-värdiga jordmetaller; organisk kemi. — *Eliasson*.

Latingymnasiet.

KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Steen*.

LATIN, 6 t. Müller, de viris illustribus: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Epaminondas, Camillus. Hamilcar. Ovidius: Pyramus et Thisbe, Dædalus et Icarus, Orpheus et Eurydice, Philemon et Baucis, Quattuor ætates. Grammatik: formläran och kasusläran repeterade. Det allmännaste av syntaxen. Nio skriftliga översättningar, därav fem på läroverket. — *Ewerth*.

TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Nilsson*.

ENGELSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet utom den särskilda timmen där. — *Palmgren*.

FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Palmgren*.

HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.

GEOGRAFI, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.

MATEMATIK, 4 t. Läran om kvadratrötter avslutad; ekvationer av andra graden med en och flera obekanta, ävensom av högre grad jämte tillämpningar, särskilt på planimetriska uppgifter, plangeometrien avslutad; någon användning av rätvinkliga koordinater. Elva skriftliga uppsatser, av vilka sex utarbetats på läroverket. — *Sjögren*.

BIOLOGI, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Eliasson*.

FYSIK, 1 t. Värmeläran jämte grundragen av meteorologien. — *Fahlström*.

Tredje ringen.

Realgymnasiet.

KRISTENDOM, 2 t. Bibelläsning. Kyrkohistoria: nya tiden avslutad. Religionslära: kap. 31—55. Allmän religionshistoria. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av valda stycken ur svensk litteratur från 1763 till tiden omkring 1820 i sammanhang med motsvarande delar av litteraturhistorien; utförligare behandling av Lycksalighetens ö, läsning av ett par Shakespeare-dramer samt av dansk och norsk litteratur. Föredrag, diskussions- och deklamationsövningar. Nio uppsatser, därav fem på läroverket. — *Brieskorn*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (på skolan). a) Fru Nordenflychts betydelse. b) Orsakerna till rubbningarna av Utrechtsfredens bestämmelser. c) Kan man vara allmänbildad utan att känna till skönlitteraturen? d) Tankar om dyrtidens orsaker. e) Årstidernas inflytande på känslolivet. — 2 (i hemmet). a) Året 1763 i vår litteraturhistoria. b) Englands insatser i 1700-talets kultur. c) Bör sommartiden återinföras? — 3 (i hemmet). a) Metodismen. b) Sveriges förnämsta exportartiklar. c) Anledningarna till upplysningslitteraturens framträdande. — 4 (på skolan). a) Upplysningens inflytande

på religionen. b) Karaktäristik av Leopolds förnämsta dikter. c) Motsvarigheten mellan Sveriges resurser och ansträngningar under Karl XII. d) Latinstudiets nytta. e) Om induktionsmaskiner. f) Huden hos ryggradsdjuret. g) Kan teatern sägas ha en uppfostrande betydelse? — 5 (på skolan). a) Högkyrka, lågkyrka och frikyrka i Sverige. b) Striden mellan Kellgren och Thorild. c) Karaktäristik av Arvid Horns regering. d) Havets rörelser. e) Fåglarnas olika levnadsvillkor. f) Penningens makt och vanmakt. — 6 (i hemmet). a) Sengustavianernas betydelse för vår vitterhet. b) Skuggor och dagrar över Gustav III:s regering. c) Hur kunna vi bäst skydda oss mot de faror, som nu hota oss? — 7 (på skolan). a) Romersk-katolska kyrkan under 1800-talet. b) Vari består nyromantikens förnyelse av vår litteratur? c) Karaktäristik av de viktigaste tilldragelserna under franska revolutionen. d) Telefonen och dess betydelse. e) Toninstrumentens olika klangfärg. f) Sinnesorganen i djurriket. g) Den senaste torsdagsföreläsningen i Vänersborg. h) Nödvändigheten att vara sparsam. — 8 (på skolan). — 9 (i hemmet). —

TYSKA, 2 t. Aus dem Leben eines Taugenichts 75 sidor, delvis ex tempore. Grammatiken repeterad. Övningar i översättning till tyska. Talövningar, 9 stilar, därav 4 på läroverket. — *Ewerth*.

ENGELSKA, 2 t. Behm, Gordon och av Three Men in a Boat sid. 44—61. Dessutom ex tempore Jespersen-Rodhe sid. 151—160. Hammarberg-Zetterström med tillämpningsövningar i Calwage-Lindqvist: artiklarnas och substantivets formlära; grammatik för övrigt i anslutning till läsårets stilar. Genomgång av under läsåret skrivna 4 skolstilar och 5 hemstilar, av vilka senare 1 varit uppsats. Talövningar: anekdoter. — *Palmgren*.

FRANSKA, 4 t. Bödtker och Höst sid. 79—110 och Edström, Lectures françaises I, sid. 1—18, 49—68, 72—85. Läsning extempore vid preparation av ny läxa. Formläran repeterad. Det viktigaste av syntaxen. Talövningar. — *Mannfelt*.

HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia 1718—1844 i utförligare framställning och med särskild vikt lagd på den inre utvecklingen jämte det viktigaste av de skandinaviska grannlänternas historia under samma tid ävensom allmänna historien 1715—1848, behandlad i likhet med fäderneslandets. — *Brieskorn*.

FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Psykologien. — *Emmelin*.

MATEMATIK, 6 t. Serier, sammansatt ränta. Plantrigonometrin avslutad. Studium av funktioner och deras derivator. Maximum- och minimumproblem. Beräkning av tangenter, normaler och asymptoter till kurvor i planet. Stereometri. Analytiskt geometrisk behandling av räta linjen och cirkeln. Elva skriftliga uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Martin*.

BIOLOGI, 2 t. Jämförande framställning av djurrikets organografi och embryologi; de viktigaste paleontologiska typerna; De viktigaste fanerogama växtfamiljerna. — *Eliasson*.

FYSIK, 4 t. Elektrodynamik; akustik; optik till och med optiska instrument. Nio skriftliga uppsatser, därav fyra utarbetade på läroverket. Frivilliga laborationsövningar en dubbeltimme varannan vecka. — *Martin*.

Vid laborationsövningarna hava utförts följande försök och bestämningar:

- 1) Bestämning av M. H.
- 2) D:o av $\frac{M}{H}$
- 3) D:o av tangentbussolens reduktionsfaktor medels knallgasvoltmeter.
- 4) Galvanoplastik.
- 5) Prövning av Faradays elektrolytiska lag.
- 6) Bestämning av polarisationen hos ett galvaniskt element.
- 7) D:o av elektromotoriska kraften.
- 8) Försök med trådlös telegrafi.
- 9) En koltrådslampas och en metalltrådslampas effekt.
- 10) Temperaturkoefficienten för koppar.
- 11) Konstanten för Joules lag.
- 12) Bestämning av längden av elektriska vågor.
- 13) Olika trådars motstånd medels Wheatstones brygga.
- 14) Undersökning av grenlednings-

motstånd. 15) Ljudets hastighet i trä. 16) Ljudets hastighet i luft. 17) Buktiga speglars fokaldistans. 18) Prövning av brytningslagen. 19) Försök med sextant.

KEMI, 2 t. Läroboken avslutad; syntetiska och analytiska laborationer efter kursens avslutning; frivilliga laborationer en dubbeltimme varannan vecka. — *Eliasson*.

Vid de syntetiska laborationsövningarna ha huvudsakligen framställts kopparföreningar såsom: kopparacetat, borat, — sulfat-, nitrat-, karbonat-, silikat-, diamminnitrat-, klorid-, fosfat-, hydrat- och oxid, ferro- och ferricyankoppar, kopparsulfid.

Latingymnasiet.

KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.

LATIN, 6 t. Pontén, Latinska författare (del II), sid. 1—22, 80—90; Livius: Lib. XXIII kap. 1—14; Ovidius: Philemon et Baucis, Phaëton, Quattuor ætates. Grammatik i sammanhang med textläsningen och skrivningarna. Metrik, mytologi och antikviteter, i den mån det kräfts för textläsningen. 15 skriftliga översättningar från latin, därav 8 på läroverket. — h. t. *Tingdal*. v. t. *Nordeblad*.

GREKISKA, 7 t. Peterssons läsebok, st. 1—39; Mellén och Lundquist, Grekisk läsebok, sid. 1—14; Formläran: det viktigaste. Syntax: behöfliga delar meddelade muntligt och med hänvisningar till läseboken. — h. t. *Tingdal*. v. t. *Nordeblad*.

TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Ewerth*.

ENGELSKA, 2 t., därav 1 gemensamt. Behm, Gordon och Lispeth. Werner, 10 sånger, därav 9 utantill. Grafon till 3. Läsning ex tempore: valda stycken i Behm. Talövningar: anekdoter. Icke-grekerna dessutom 1 t. Behm, Oliver Twist och första avdelningen av Three Men in a Boat. Läsning ex tempore i form av preparation av ny läxa. Talövningar: anekdoter. — *Palmgren*.

FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Mannfelt*.

HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Brieskorn*.

FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Emmelin*.

MATEMATIK, 4 t. Algebra: Ekvationssystem av högre grad med tillämpningar; användning av rätvinkliga koordinater för studium av enkla funktioner; maxima och minima; rötter i allmänhet, potenser, logaritmer, exponentialekvationer; aritmetiska och geometriska serier. Geometri: geometriska tillämpningsuppgifter; trigonometri. Elva skriftliga uppsatser, därav 6 på läroverket. — *Fahlström*.

BIOLOGI, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Eliasson*.

FYSIK, 2 t. Läran om magnetism och elektricitet; akustik; optiken påbörjad. — h. t. *Hedström*. v. t. *Granath*.

Fjärde ringen.

Realgymnasiet.

KRISTENDOM, 2 t. Repetition av viktigare partier av föregående ringarnas kurser. — *Steen*.

MODERSMÅLET, 3 t. Läsning av valda stycken av svenska litteraturen efter tiden omkring 1810 i sammanhang med genomgående av 1800-talets litteraturhistoria.

Dispositionsövningar. Kort översikt över språkets utveckling. 7 uppsatser, därav 4 på läroverket. — *Brieskorn*.

Ämnen för uppsatserna:

1 (på skolan). Februarirevolutionens innebörd. b) Anledningarna till Götiska förbundets bildande. c) Våra rumsväxter. d) Industrialismens fördelar och faror. e) Varpå beror den nuvarande prisstegringen? 2 (i hemmet). a) Geijers utveckling. b) Motsägelserna i Napoleon III:s politik. c) Har Sveriges neutralitet några kulturella uppgifter? 3 (i hemmet). a) Orsaker till den andliga och världsliga maktens konflikter under medeltiden. b) Jämförelse mellan Europas och Asiens utbildning. c) Förnimmelserna. 4 (på skolan). a) Birgitta och hennes stiftelse. b) Almqvist, en av våra modernaste diktare. c) Englands betydelse under 1800-talet. d) Om spektra. e) Spektralanalysens tillämpningar. f) Lavarna. g) Skönlitteraturens ansvar ur etisk synpunkt. h) Tankar vid kejsar Frans Josefs död. 5 (på skolan). a) Jesu underverk. b) Är vår äldre skönlitteratur tillräckligt känd och uppskattad av allmänheten? c) Turkiets nuvarande betydelse för Europa. d) Vad fossilen berätta. e) Växternas anatomiska byggnad. f) Vänersborg som militärstad. 6 (i hemmet). a) Episk-lyriska dikteyklar i svensk litteratur. b) Bondeståndets inflytande i Sveriges historia, jämfört med förhållandena i andra länder. 7 (på skolan). a) Kristna sekter i Sverige. b) Vilken av våra modernaste författare har den största betydelsen för oss? c) Partierna i Sverige under de sista femtio åren. d) Svenskarnas insatser i världshistorien under olika tider. e) Energi och energiomvandlingar. f) Sveriges framtid. g) Vad kriget lärt vår industri.

TYSKA, 2 t. Schiller: Wilhelm Tell, de två första akterna. Extemporerad läsning. Rep. av grammatiken. 4 skol- och 3 hemstilar. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Nilson*.

ENGELSKA, 4 t. Behm, sid. 44—130. Werner, några sånger. Läsning extempore: några spalter ur en engelsk tidning samt valda stycken i Behm. Grammatiken repeterad. 3 skolstilar och 4 hemstilar, av vilka senare 1 uppsats. Talövningar och andra tillämpningsövningar. — *Mannfelt*.

FRANSKA, 4 t. Halévy, sid. 27—63. Wijkander, 12 sidor med grafon till le Chêne, marseljäsen och l'Epave; utamläsning och deklamation. Läsning ex tempore: valda stycken i Halévy och Augé-Petit. Talövning i anslutning till några berättelser i Augé-Petit. Edströms språklära och Philips övningsbok: viktigare partier i uttal, formlära och syntax. Repetition av topografiska realia i anslutning till kartan över Paris. — *Palmgren*.

HISTORIA, 3 t. Fäderneslandets historia och den allmänna historien till våra dagar såsom i föregående ring; grunddragen av de viktigare kulturländernas nuvarande författning i samband med historien ävensom Sveriges nuvarande författning och förvaltning i särskild framställning samt repetition av de tre högsta ringarnas kurs i svensk och allmän historia. — *Brieskorn*.

FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Psykologien. — *Emmelin*.

MATEMATIK, 6 t. Fortsatt användning av begreppet derivata på enkla geometriska uppgifter. Analytisk geometri: ellipsen, hyperbeln och parabeln. Repetition av förut i ringarna genomgångna kurser. 9 skriftliga uppsatser, därav 5 utarbetade på läroverket. — h. t. *Hedström*. v. t. *Granath*.

BIOLOGI, 1 t. Kryptogamernas systematik; repetition av vissa delar av föregående års kurser. — *Eliasson*.

FYSIK, 3 t. Optiken avslutad; geodynamik; sammanfattande repetition. 7 skriftliga uppsatser, därav 4 utarbetade på läroverket. — h. t. *Hedström*. v. t. *Granath*.

KEMI, 2 t. Repetition av föregående kursen; det allmännaste av teoretisk kemi. — *Eliasson.*

Latingymnasiet.

KRISTENDOM, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Steen.*

MODERSMÅLET, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Briesskorn.*

LATIN, 6 t. Livius XXIII: kap. 12—42. Horatius: valda oden, tillsammans 600 verser. Repetitioner, kursiv läsning, antikviteter och mytologi i sammanhang med textläsningen. Grammatik. Tolv översättningar till svenska, därav 7 på läroverket. — *Ewerth.*

GREKISKA, 7 t. Läseboken: sid. 13—55. Homerus: Odys. Första sången. Rep. formlära och syntax. — *Ewerth.*

TYSKA, 2 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Nilsson.*

ENGELSKA, 2 t. Behm. sid. 54—61, 63—73. Beasley, 22 valda sidor. Werner, styckena ur Shakespeare jämte Björkman, William Shakespeare, delvis. Läsning ex tempore i Behm och Werner. Talövningar: anekdoter. Topografiska realia i anslutning till kartan i Baker. — *Palmgren.*

FRANSKA, 4 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Palmgren.*

HISTORIA, 3 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Briesskorn.*

FILOSOFISK PROPEDEVTIK, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Emmelin.*

MATEMATIK, 5 t. Aritmetiska och geometriska serier avslutade; sammansatt ränta; stereometri; grafisk konstruktion av kurvor. Hela matematikkursen repeterad. Tio skriftliga uppsatser, därav sex på läroverket. — *Fahlström.*

BIOLOGI, 1 t. Lika och gemensamt med realgymnasiet. — *Eliasson.*

FYSIK, 2 t. Optik; sammanfattande repetition. — *Fahlström.*

9. Undervisning i välskrivning

har meddelats efter Holmqvistska metoden och omfattat följande kurser:

Klass 1, 2 t. Lilla och stora alfabetet; skrivning av medelstor stil.

„ 2, 2 t. Skrivning av medelstor och mindre stil.

„ 3, 1 t. Skrivning av mindre och större stil. — *Ramberg.*

10. Undervisningen i teckning.

Läroböcker och undervisningsmateriel.

“Lärobok i geometrisk konstruktion för de allm. läroverken“ av P. Henriques; “Pennteckningsstudier“ av O. Lindberg; övningsblad i akvarellmålning; klotsar av glas och trä; tillämpningsmodeller av trä för linearritning och frihandsteckning; diverse gipser från Tekniska Skolans i Stockholm gipsgjuteri; diverse föremål av glas, porslin, terracotta och lera, järn och trä; husgerådssaker och verktyg; uppstoppade fåglar; pressade växter.

Övningskurser.

Realskolan.

- Klass 1, 1 t. Frihandsteckning: inledande övningar; konturteckning av enkla föremål efter förteckning på tavlan; teckning ur minnet; lättare övningar i färgläggning med vattenfärger. Hemritningar. Penselteckning.
- Klass 2, 1 t. Frihandsteckning: konturteckning efter enkla husgerådssaker och dylikt samt växtblad; teckning ur minnet; konturteckning på svarta tavlan; övningar i färgläggning med vatten- och kritfärger och enkel skuggning; penselteckning; frivilliga hemritningar; kartritning.
- Klass 3, 2 t. Frihandsteckning: konturteckning efter föremål ur verkliga livet samt ur växt- och djurvärlden; teckning ur minnet; kartritning, färgläggning med vatten- och kritfärger och enkel skuggövning; penselteckning; frivilliga hemritningar.
- Klass 4, 2 t. Frihandsteckning: konturteckning som i föregående klass; teckning av enkla mönster efter verkligheten; lättare övningar i självständig stilisering av enkla växtmotiv; kartritning; blomstudier; övningar i skuggning och färgläggning. — Linearritning: förberedande övningar i ritinstrumentens användning; plana geometriska konstruktioner i anslutning till den geometriska kursen. Skolor.
- Klass 5, 2 t. Frihandsteckning: de allmännaste grunderna för perspektivbildens uppkomst; perspektivisk konturteckning och skuggning efter diverse modeller samt efter enkla fristående föremål; skissteckning i det fria; färgläggning. — Linearritning: De första grunderna i projektionsritning, tillämpade på enkla modeller i given skala.
- Klass 6, 2 t. Frihandsteckning; perspektivisk konturteckning och skuggning efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana; teckning och skuggning med svartkrita och färgkriter efter uppstoppade fåglar. — Linearritning: några enklare uppgifter på likformig avbildning samt konstruktion av kroklinjer i anslutning till den geometriska kursen; parallellperspektiv; krokiteckning samt uppmätning och uppritning i given skala av enklare möbler.

Gymnasiet.

- Ring I, 2 t. (gemensamt med klass 6). Frihandsteckning: perspektivisk teckning efter enkla föremål jämte lättare skuggning; färgbehandling med akvarellfärger; blomstudier. — Linearritning: grunderna av projektionsläran med tillämpningar; övningar i ytutbredning.
- Ring II, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning samt skuggning efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana; teckning och skuggning med svartkrita och kol efter uppstoppade djur; färgbehandling med akvarellfärger och pastellkriter; pennteckning i tusch. Linearritning: övningar i ytutbredning samt uppritning av solida kroppars skärningar; tillämpningsövningar.
- Ring III, 2 t. Frihandsteckning: perspektivisk teckning jämte färgläggning efter enskilda föremål eller mindre grupper av sådana; akvarellmålning; pennteckning i tusch och blyerts; perspektivisk teckning i det fria. — Linearritning: kortfattad översikt av skugglärans grunder i sammanhang med några enkla rit- och laveringsövningar; fria tillämpningsmodeller.

Ring IV, 2 t. Frihandsteckning: övningar av samma art som i närmast föregående ring samt dessutom för mera försigkomna lärjungar uppgifter, som avse fortsatta studier. — Linearritning: kortfattad översikt av perspektivlärans grunder jämte ritning efter föremål ur verkligheten.

I Ring I har dessutom utförts ritningar till undervisningen i biologi.

Frivillig teckning

har ägt rum tre timmar i veckan. Antalet däri deltagande lärjungar utgjorde under höstterminen 22 och under vårterminen 26. Under den frivilliga teckningen hava lärjungarna sysselsatts som under de obligatoriska teckningstimmarna. — *Ramberg.*

11. Undervisning i sång och instrumentalmusik.

A) Musikens teori och sång.

Sångklass 1 (lärjungar i klass 1). Tisd. 1,50—2,35 och Fred. 8—8,45. Elementarsång: allmän musikteori, tonbildnings-, tonträfnings- och taktövningar. Körsång: stycken ur "Ny normalsångbok" av E. Åkerberg, m. fl.; koraler.

„ 2 (lärjungar i klass 2). Onsd. 8—8,45 och fred. 8,55—9,40. Elementar- och körsång lika med sångklass 1.

„ 3 (lärjungar i kl. 3, 4 o. 5). Tisd., Torsd. och Lörd. 2,45—3,30. Elementarsång, se sångklass 1. Körsång: Unisona sånger ur A. Tegnér's "Sjung, svenska folk" samt fyrstämmiga sånger ur Sv. skolkvartetten, samlingar 1 och 2. Denna sångklass har övats på två avdelningar, dels var för sig, dels gemensamt, varvid timantalet dock ej överstigit 2 i veckan för respektive avdelningar.

„ 4 (lärjungar i klass 6, ring I, II, III, IV) Onsd. 2,45—3,30 samt cirka var tredje vecka Torsd. 2,45 körövning tillsammans med sångklass 3.

Sångklasserna 1 och 2 utgöra den lägre köravdelningen, sångklasserna 3 och 4 den högre.

B) Instrumentalmusik

har övats Tisd. och Fred. 5,30—7. Undervisning har meddelats i orgel-, violin-, piano- och cellospelning. Bland arbeten som använts må nämnas: Lunds orgelharmoniumskola, Lagergrens orgelskola, Hennings violinskola, Etuder av Kayser, Hirsch's violinbibliotek, Bocklets och Wolfardt's pianoskolor, Czerny's etuder, Sonatiner af Clementi m. fl. Vid samspelning ha inövats stycken för flerstämmiga violiner, piano och orgel m. m.

12. Redogörelse angående 1) gymnastik och fäktning, 2) lek och idrott samt 3) skjututbildning under läsåret.

1) Gymnastik och fäktning.

1. Lärjungarna hava varit indelade i 3 gymnastikavdelningar och 2 fäktavdelningar. Fördelningen på de olika avdelningarna har skett klassvis. Lärjungarna i ring IV hava under vårterminen varit befriade från deltagande i gymnastikövningarna. Nå-

gon särskild svagavdelning har icke funnits. Kroppsligen svagare lärjungar hava enligt skolläkarens anvisningar i en del enstaka fall befriats från vissa starkare rörelser.

2. Övningarna togo under höstterminen sin början för de fem lägre klasserna den 30 augusti och för övriga den 11 september och avslutades den 20 december.
Under vårterminen började övningarna den 18 januari och äro avsedda att avslutas den 8 juni.
3. Under höstterminen hava övningarna icke någon gång varit inställda. Under vårterminen hava gymnastikövningarna en gång för vardera av I och III avdelningarna samt fäktövningarna en gång för I. avdelningen varit inställda, i de två första fallen på grund av lärarens sjukdom, i det sista på grund av skrivning å lärorummet.
4. Övningarnas inflytande på lärjungarnas kroppsutveckling och hälsotillstånd har varit gott.
5. Läroverkets gymnastikbyggnad härjades av eldsvåda och nedbrann till grunden den 5 januari. Genom tillmötesgående av styrelsen för härvarande dövtumskola erhöles tillstånd att disponera en av denna skolas gymnastiklokaler, och hava övningarna under vårterminen ägt rum i densamma.
Förberedande anordningar för uppbyggande av ett nytt, tidsenligt gymnastikhus hava redan vidtagits.

2) Lek och idrott.

1. Under höstterminens första månad utbyttes gymnastiklektionerna 3 à 4 dagar i veckan mot övningar i lek och idrott ute i det fria. Samma tillvägagångssätt är avsett att tillämpas under vårterminens sista månad. Dessutom har under vintern en del lektioner utbytts mot skidåkning eller utmarscher.
I de gymnastiska dagövningarna har lekvarv allt som oftast inlagts, och hava även hela gymnastiklektioner ägnats åt ordnade lekar.
2. Under skolans fristunder har icke någon ordnad lek eller idrott anordnats.
3. För simkunnighetens befrämjande bland lärjungarna hava under gymnastiklektionerna förberedande simövningar (*torrsimning*) understundom inlagts i dagövningarna. Särskilda skolbad hava icke varit anordnade. Några dusehanordningar funnos icke i den nedbrunna gymnastikbyggnaden, men äro avsedda att inredas i den blivande.

3) Skjututbildningen.

- a) Övningarna togo sin början den 24 augusti och avslutades den 9 september.
Den dagliga övningstiden har varit mellan kl. 12 midd. och kl. 3,30 e. m. med iakttagande av bestämmelserna angående rasternas omfattning.
- b) Samliga övningar hava medhunnits. Utöver dessa anordnades den 7 september en enklare enskild fältskjutning för IV avdelningens elever.
- c) Övningarna hava letts av undertecknad.
- d) Som biträde åt ledaren hava varit kommenderade 1 officer (löjtnant), 3 underofficerare (1 fanjunkare och 2 sergeanter) samt 1 furir. (De två sergeanterna voro vid kommenderingens uppgörande furirer, men blevo före övningarnas början beforderade till sergeanter.)

e) Övningarna inspekterades den 6 och 7 september av Överstelöjtnanten vid Kungl. Västgöta regemente Å. A:son Natt och Dag.

f) ¹⁾ Övningarna hava med intresse omfattats av eleverna.

Resultatet av desamma har varit gott, i det att samtliga deltagare uppfyllt fordringarna för respektive avdelningar.

Deras inverkan på ungdomen synes hava varit god, och de torde hava sitt givna värde som förberedelse för värnpliktsutbildningen.

Vänersborg den 31 Mars 1917.

Hj. Elfman.

Gymnastiklärare.

Kapten; ledare av övningarna.

13. —

14. Frivilliga självstudier under sommarferierna hava icke redovisats. Ang. förslag till sådana se tillägg!

15. Under året har konfirmationsundervisning meddelats av lektor Steen åt 13 lärjungar under tiden 1 okt.—24 febr. med 1 timme i veckan. Ledighet från den övriga undervisningen meddelades dessa lärjungar hela dagen den 24 februari, varjämte de erhöillo frihet från hemarbete till den 26 februari.

¹⁾ Rättelse: momenten skola betecknas a) b) d) e) f) g).

B. Lärarna.

16. Redogörelse för lärarnas tjänsteåligganden under höstterminen 1916.

Rektor *A. Emmelin*, Fil. D.

Modersmålet i I	3 t.
Tyska i I och 6	2 „
„ i 6	1 „
Franska i 5	2 „
Historia i I	3 „
Fil. proped. i IV	1 „
„ „ i III	1 „ = 13 t.
Svenska skripta i I.	
Tyska „ i I och 6.	

Lektor *J. F. Palmgren*, Fil. D.

Engelska i L. IV	2 t.
„ i R. III	2 „
„ i L. III	2 „
„ i II	2 „
„ i R. II	1 „
„ i I och 6	2 „
„ i R. I och 6	1 „
„ i 6	1 „
Franska i IV	4 „
„ i II	4 „ = 21 t.
Engelska skripta i R. III, R. II, R. I och 6.	
Klassföreståndare i IV.	

Lektor *J. R. Brieskorn*, Fil. D.

Modersmålet i IV	3 t.
„ i III	3 „
„ i 6	3 „
Historia i IV	3 „
„ i III	3 „
„ i II	3 „
Geografi i II	1 „ = 19 t.
Svenska skripta i IV och III.	

Lektor *A. G. Eliasson*, Fil. D.

Biologi i IV	1 t.
„ i III	2 „

Biologi i II	2 t.
„ i 5	2 „
„ i 4	1 „
Kemi i R. IV	2 „
„ i R. III	2 „
„ i R. II	2 „
„ i R. I	2 „
„ i 6	1 „
„ i 5	2 „
Friv. labor. i kemi i R. III..	1 „
„ „ „ i 5	1 „ = 21 t.
Förestår biologiska och kemiska institutionerna.	

Lektor *H. Steen*, T. D.

Kristendom i IV	2 t.
„ i III	2 „
„ i II	2 „
„ i I	2 „
„ i 6	2 „
„ i 5	2 „
„ i 4	2 „
Modersmålet i II	2 „
Historia i 6	4 „ = 20 t.
Svenska skripta i II.	

Morgonbön 3 dagar i veckan och skolgudstjänst 1 gång varannan månad.
Klassföreståndare i II.

Adjunkt *K. Ewerth*, Fil. K.

Latin i L. IV	6 t.
„ i L. II	6 „
Grekiska i L. IV	7 „
Tyska i III	2 „ = 21 t.
Latinska skripta i L. IV och L. II.	
Tyska „ i III.	

Adjunkt *G. Wetterlundh*, Fil. K., V. D. M.

Kristendom i 3	3 t.
" i 2	3 "
" i 1	3 "
Modersmålet i 3	6 "
Tyska i 3	6 "
Historia i 3	3 " = 24 t.

Morgonbön 3 dagar i veckan och skolgudstjänst 1 gång varannan månad.

Klassföreståndare i 3.

Adjunkt *K. J. F. Sjögren*, Fil. K.

Geografi i 2.....	2 t.
Matematik i L. II	4 "
" i 5	4 "
" i 2	5 "
Biologi i I.....	1 "
" i 6	2 "
" i 3	2 "
" i 2	2 "
" i 1	2 " = 24 t.

Matematiska skripta i L. II.

Läroverkets bibliotekarie.

Klassföreståndare i 2.

Adjunkt *F. P. E. Mannfelt*, Fil. K.

Modersmålet i 5	3 t.
Tyska i 5	4 "
Engelska i R. IV.....	4 "
" i 5.....	5 "
" i 4.....	5 "
Franska i III.....	4 " = 25 t.

Svenska skripta i 5.

Tyska " i 5.

Engelska " i R. IV.

Klassföreståndare i 5.

Adjunkt *D. Martin*, Fil. L.

Matematik i R. III	6 t.
" i R. II	6 "
Fysik i R. III	4 "
" i R. II.....	2 "
" i 6	2 "
Friv. labor. i fysik i R. III...	1 "
" " " i R. II..	1 " = 22 t.

Matematiska skripta i R. III och R. II.

Fysikaliska " i R. III.

Förestår fysiska institutionen.

Rektors skrivbiträde.

Klassföreståndare i R. III.

Adjunkt *K. A. Rosén*, Fil. K.

Modersmålet i 2	5 t.
Tyska i 2	6 "
Matematik i 6	5 "
" i 4	5 "
" i 1	4 " = 25 t.
Klassföreståndare i 6.	

Adjunkt *H. E. Fahlström*, Fil. K.

Matematik i L. IV	5 t.
" i L. III	4 "
" i L. I.....	5 "
Fysik i L. IV	2 "
" i L. II.....	1 "
" i 5	1 "
" i 4	2 "
Laborationer i fysik i 4.....	1 " = 21 t.
Matematiska skripta i L. IV, L. III och L. I.	

Adjunkt *C. B. V. Nilsson*, Fil. K.

Modersmålet i 4	4 t.
" i 1	5 "
Tyska i IV	2 "
" i II.....	2 "
" i 4	4 "
" i 1	6 " = 23 t.

Skulle dessutom hava meddelat undervisning i frivillig franska i 6, därest någon därtill anmält sig.

Svenska skripta i 4.

Tyska " i IV, II och 4.

Klassföreståndare i 4.

Adjunkt *P. S. Carlsson*, Fil. K.

Historia i 4	3 t.
" i 2	3 "
" i 1	2 "
Geografi i I.....	2 "
" i 6	2 "

Geografi i 5.....	2 t.
„ i 4.....	2 „
„ i 3	2 „
„ i 1.....	2 „
Matematik i 3	5 „ = 25 t.
Klassföreståndare i 1.	

Vik. Adjunkt *E. G. Hedström*, Fil. L.

Matematik i R. IV	6 t.
„ i R. I.....	7 „
Fysik i R. IV	3 „
„ i L. III	2 „
„ i I	2 „
„ i R. I.....	1 „ = 21 t.
Matematiska skripta i R. IV och R. I.	
Fysikaliska „ i R. IV.	
Klassföreståndare i 1.	

Vik. Adjunkt <i>H. G. C:son Tingdal</i> , Fil. D.	
Latin i L. III	6 t.
„ i L. I	6 „
Grekiska i L. III	7 „
Historia i 5	3 „ = 22 t.
Latinska skripta i L. III.	
Klassföreståndare i L. III.	

Vik. teckningslärare *L. Ramberg*:

Teckning.....	19 t.
Välskrivning	5 „ = 24 t.

Musiklärare *E. N. Ullman*:

Musikens teori och sång ...	8 t.
Instrumentalmusik ..	4 „ = 12 t.

Gymnastiklärare *A. Hj. Elfman*:

Pedagogisk gymnastik	12 t.
Fäktning	4 „ = 16 t.

Anm. Under innevarande vårtermin uppehållas Fil. L. *E. G. Hedströms* tjänsteåligganden under höstterminen av vik. adjunkt *E. P. Granath*, Fil. M. pr. och Fil. D. *H. G. C:son Tingdals* d:o av vik. adjunkt *J. B. Nordeblad*, Fil. L. pr.

17. Tjänstledighet har åtnjutits:

av teckningslärare *Anna Kristina Edström* under hela läsåret för sjukdom;
 av vik. adj. *H. G. C:son Tingdal* från den 1 september t. o. m. den 16 samma månad för enskilda angelägenheter;
 av gymnastiklärare *Hj. Elfman* från den 11 september till höstterminens slut samt från den 29 januari t. o. m. den 15 mars för militär kommendering;
 av vik. adjunkt *E. G. Hedström* från 13 november t. o. m. den 20 samma månad för sjukdom;
 av lektor *P. G. Persson* under hela vårterminen för tjänstgöring vid h. allm. läroverket i Östersund.

18. Förordnade hava varit:

adjunkt *D. Martin* under hela läsåret som vik. lektor, under höstterminen å ledig lektorstjänst samt under vårterminen å lektor *P. G. Perssons* tjänst;
 adjunkt *K. Ewerth* från den 1 september till vidare under hela läsåret som vik. lektor å ledig lektorstjänst;
 Fil. L. *E. G. Hedström* under hela höstterminen som vik. för adjunkt *Martin*;
 Examin. teckningslärare *L. Ramberg* under hela läsåret som vik. för teckningslärare *Anna Kristina Edström*.
 Fil. D. *H. G. C:son Tingdal* från 1 september till höstterminens slut som vik. för adjunkt *Ewerth*;
 F. d. lektor *S. Tessing* från den 1 september till den 16 samma månad som vik. för vik. adjunkt *Tingdal*;

Adjunkterna *D. Martin*, *K. A. Rosén* och *H. E. Fahlström* från 13 november t. o. m. 20 samma månad såsom gemensamma vikarier för vik. adjunkt Hedström;

F. d. gymnastiklärare Kapt. *A. T. Warodell* från den 11 september till höstterminens slut samt från den 16 februari t. o. m. den 1 mars som vik. för gymnastiklärare Hj. Elfman;

Fil. *M. E. P. Granath* under hela vårterminen som vik. för adjunkt Martin;

Fil. *L. J. B. Nordeblad* under hela vårterminen som vik. för adjunkt Ewerth;

Major *C. A. G. Lindencrona* från den 29 januari t. o. m. den 15 februari samt från den 2 mars t. o. m. den 15 samma månad som vik. för gymnastiklärare Hj. Elfman;

19. Under läsåret hava nedanstående lärare avgått från läroverket:

lektorn i matematik och fysik, Fil. D:r E. G. Bolinder, som sedan den 1 juli 1916 är lektor i samma ämnen vid h. allm. läroverket i Uppsala,

och *lektorn i latin och grekiska Fil. D:r S. Tessing*, som från och med den 1 september 1916 erhållit nådigt avsked med pension.

Till läroverket hava befordrats:

Lektorn vid h. allm. läroverket i Östersund Fil. D:r *P. G. Persson* fr. o. m. den 1 jan. 1917 till den efter lektor Bolinder lediga lektorstjänsten i matematik och fysik;

Adjunkten vid statens provskola, Nya Elementarskolan i Stockholm, rektorn vid Realskolan i Eksjö, Fil. D. *C. Lindsten* fr. o. m. den 1 jan. 1917 till den efter lektor S. Tessing lediga lektorstjänsten i latin och grekiska. På grund av lektor C. Lindstens förordnande som rektor har han ej tillträtt tjänsten, varför densamma ånyo förklarats ledig.

De nyutnämnda lärarna hava om sig lämnat följande biografiska uppgifter:

Paul Gottfrid Persson, född i Utby, Skaraborgs län, $1^{\circ}/_6$ 1883 av folkskolläraren August Persson och hans maka Maria Johansson; avlade mogenhetsexamen i Skara $13^{\circ}/_6$ 1902; student i Uppsala ht. 1902; avlade filosofie kandidatexamen $15^{\circ}/_9$ 1904, efterprövning i filosofie kandidatexamen $15^{\circ}/_9$ 1907, filosofie licentiatexamen $15^{\circ}/_{12}$ 1907; disputerade för graden $19^{\circ}/_9$ 1908; promoverades till filosofie doktor $27^{\circ}/_5$ 1909; gick provår vid Uppsala h. allm. läroverk läsåret 1908—1909; tjänstgjorde höstterminen 1905 som vikarierande adjunkt vid Skara h. allm. läroverk, som vikarierande adjunkt vid Uppsala h. allm. läroverk läsåret 1909—1910 (halv tjänstgöring), som titulärläre vid Uppsala folkskoleseminarium läsåren 1909—1911; var docent i matematik vid Uppsala universitet $30^{\circ}/_9$ 1908— $31^{\circ}/_5$ 1912 och innehade såsom sådan fast docentstipendium under tiden $1^{\circ}/_1$ 1909— $30^{\circ}/_9$ 1911, med skyldighet att under sagda tid hålla offentliga föreläsningar, höll under flera terminer den föreskrivna propedeutiska kursen i matematik samt ledde övningarna vid det matematiska seminariets lägre avdelning; uppehöll under tiden $6^{\circ}/_3$ — $15^{\circ}/_6$ 1911 professor A. Wimans undervisningsskyldighet; utnämndes till lektor i matematik och fysik vid Östersunds h. allm. läroverk $11^{\circ}/_8$ 1911, men åtnjöt tjänstledighet läsåret 1911—1912 i och för utövande av vetenskapligt arbete, utnämndes att vara lektor i matematik och fysik vid Vänersborgs h. allm. läroverk fr. och med $1^{\circ}/_1$ 1917.

Gift $17^{\circ}/_{12}$ 1908 m. Herta Kellerman, f. $10^{\circ}/_8$ 86, dotter av major F. Kellerman och hans maka Gerda Peterson. — Barn: Astrid, f. $23^{\circ}/_{12}$ 1909, Gunvor, f. $25^{\circ}/_8$ 1911, Inga, f. $30^{\circ}/_7$ 1916.

Skrifter: Recherches sur une classe de fonctions entières de genre infini (i Arkiv för matem., astr. och fysik 08); Recherches sur une classe de fonctions entières (gradualavhandling), Uppsala 08; Geometriens grunder (införd i Östersunds h. allm. läroverks redogörelse för läsåret 1915—1916.)

Carl Lindsten är född den 15 oktober 1875 i Allmundsryd, Kronob. län, son av garvaren J. G. Lindstén och hans hustru Josefina Nilsson, avlade mogenhetsexamen vid högre allm. läroverket i Växjö den 10 juni 1893, teologisk-filosofisk examen i Uppsala den 11 dec. 1896, fil. kand. examen i Göteborg den 8 juni 1900, kompletterade samma examen i Göteborg höstterminen 1909 och i Uppsala vårterminen 1914,

avlade fil. lic. examen i Göteborg den 14 september 1908, disputerade för filosofisk doktorsgrad darsam-
mastädes den 13 september 1916 och promoverades där till filosofie doktor den 16 i samma månad, ge-
nomgick provårskurs i Lund höstterminen 1909;

vistades större delen av åren 1893–96, 1897–99 som informator i olika familjer i Småland, Bohuslän
och Södermanland, tjänstgjorde större delen av vårterminen 1901 dels som vik. lektor dels som vik. adjunkt
vid högre latinläroverket i Göteborg, åren 1901–11 som fast anställd lärare vid Göteborgs högre samskola,
utnämndes den 30 dec. 1910 till adjunkt i latin (företrädesvis), modersmålet och matematik vid Statens prov-
skola, Nya Elementarskolan i Stockholm, förordnades den 24 april 1914 till rektor vid realskolan i Eksjö,
med vilken sedan höstterminen 1915 kommunalt gymnasium är förenat, utnämndes den 30 december 1916
till lektor i latin och grekiska vid h. allm. läroverket i Vänersborg;

tjänstgjorde läsåren 1908–09 och 1910–11 som ledare av den av Göteborgs Högskolas lärareråd an-
ordnade kursen i latin för realstudenter,

uppehöll under juni–augusti år 1909 på förordnande en amanuensjänst vid Göteborgs stadsbibliotek,
var vårterminen 1914 i Stockholm ledamot av granskningsnämnden för privatisternas skriftliga prov i
studentexamen,

fungerade läsåret 1913–14 som studierektor vid Whitlockska Samskolan i Stockholm;

har av trycket utgivit:

Den latinska grammatiken i skolan ("Skolan" 1902). Bidens, ett etymologiskt förslag, ("Eranos" 1908).
De versu 47 Ætneae carminis (i "Minnesskrift, utgiven av Filologiska Samfundet i Göteborg 1910", Göte-
borgs Högskolas årsskrift 1910).

Mål och medel för undervisningen i klassiska språk (i "Göteborgs högre samskola 1901–1911").

De codice Upsaliensi C 49 (grad. avhandling, Göteborg 1916).

Årsredogörelser för Eksjö realskola (och kommunala gymnasium) 1914–16.

(tillsamman med Anna Whitlock). Årsredogörelse för Whitlockska samskolan i Stockholm läsåret 1913
–14. Tidningsuppsatser;

har gjort följande utrikesresor:

sommaren 1901 till Norge och Danmark, sommaren 1902 till Belgien, Frankrike och Tyskland, 1903
till Nordtyskland, 1906 till Sydtyskland, Österrike och Schweiz, 1912 till Belgien, Frankrike, Schweiz och
Sydtyskland, den sista med statsunderstöd, samtliga utom den första för språkliga och pedagogiska studier.

20. Den 1 maj detta år var en lektorstjänst vid läroverket ledig.

21. —

C. Lärjungarna.

22. Lärjungarnas antal.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14				
Höstterminen							Vårterminen										
Klasser och ringar	Närvarande lärjungar						Från- va- rande lär- jung- ar	Klasser och ringar	Närvarande lärjungar						Från- va- rande lär- jung- ar		
	Real- skolan	Gymnasiet				S:ma när- va- rande			Real- skolan	Gymnasiet				S:ma när- va- rande			
		Real- linjen	Latinlinjen		utan gre- kiska					med gre- kiska	Real- linjen	Latinlinjen				utan gre- kiska	med gre- kiska
			utan gre- kiska	med gre- kiska								utan gre- kiska	med gre- kiska				
1	31	—	—	—	31	—	1	30	—	—	—	30	—				
2	35	—	—	—	35	—	2	35	—	—	—	35	—				
3	22	—	—	—	22	—	3	22	—	—	—	22	—				
4	32	—	—	—	32	—	4	32	—	—	—	32	—				
5	15	—	—	—	15	—	5	16	—	—	—	16	—				
6	1	—	—	—	1	—	6	1	—	—	—	1	—				
I	—	11	10	—	21	—	I	—	11	10	—	21	—				
II	—	8	15	—	23	—	II	—	8	14	—	22	—				
III	—	11	5	1	17	—	III	—	11	5	1	17	—				
IV	—	12	7	4	23	—	IV	—	12	7	4	23	—				
Summa	136	42	37	5	220	—	Summa	136	42	36	5	219	—				

Anm. Den 10 april intogs 2 lärjungar i klass 3, vadan lärjungeantalet för vårterminen därefter utgjorde sammanlagt 221.

23. Redogörelse för dem, som blivit inskrivna vid läroverket kalenderåret 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Närmast före inskrivningen åtnjuten undervisning	Inskrivna i														Summa
	Realskolan						Realgymnasiet				Latingymnasiet				
	1	2	3	4	5	6	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Folkskola	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Folkskola och förberedande kurs	—	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Kommunal mellanskola, utan realskolexamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kommunal mellanskola, med realskolexamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Annat allmänt läroverk, utan realskolexamen	—	2 ¹⁾	3 ²⁾	1 ³⁾	—	—	1 ⁴⁾	—	—	—	1 ⁴⁾	—	—	—	8
Annat allmänt läroverk, med realskolexamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilt läroverk, utan realskolexamen	13	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	16
Enskilt läroverk, med realskolexamen	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Endast undervisning i hemmet, utan realskolexamen	1	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Endast undervisning i hemmet, med realskolexamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	30	12	8	3	—	—	5	—	—	—	1	1	—	—	60

¹⁾ från klass 2.

²⁾ " " 2.

³⁾ " " 3.

⁴⁾ " " 5.

Anm. 4 lärj. som avgått från härv. läroverk, 3 från dess klass 4 och 1 från dess klass 2, inskrevos åter vid läroverket i sina gamla klasser.

24. —

25. —

26. —

27. Antal i teckning, musik, gymnastik och fäktning deltagande lärjungar höstterminen 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Klasser och ringar	Antal närvarande lärjungar	Teckning			Musik		Gymnastik och fäktning	
		Antal lärjungar, som deltagit i			Antal lärjungar, som undervisats i		Antal lärjungar, som deltagit i	
		obligatorisk	friv. och därjämte obligatorisk	endast frivillig	musikens teori och sång	instrumentalmusik	gymnastik	fäktning
1	31	31	3	—	31	2	30	—
2	35	35	6	—	25	4	35	—
3	22	22	9	—	16	6	21	—
4	32	32	—	—	19	13	30	—
5	15	15	—	—	3	4	14	—
6	1	1	—	—	—	1	1	1
I	21	21	1	—	8	9	19	19
II	23	23	—	—	3	2	18	16
III	17	16	—	—	8	4	15	14
IV	23	17	2	1	11	2	21	17
Realskolan	136	136	18	—	94	30	131	1
Realgymnasiet.....	42	42	2	—	20	5	39	38
Latingymnasiet A.	5	—	—	1	3	2	3	1
” B.	37	35	1	—	7	10	31	27
Summa	220	213	21	1	124	47	204	67

Antal i frivillig undervisning i läsåmnena deltagande lärjungar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Klasser och ringar	Höstterminen 1916				Vårterminen 1917			
	Frivillig franska	Frivilliga laborationsövningar i			Frivillig franska	Frivilliga laborationsövningar i		
		fysik	kemi	biologi		fysik	kemi	biologi
Klass 5.....	12	—	15	—	11	—	16	—
„ 6.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Ring R. II.....	—	8	—	—	—	8	—	—
„ R. III.....	—	11	11	—	—	7	11	—
Summa	12	19	26	—	11	15	27	—

Ingen av de lärjungar i klass 5, som deltaga i den frivilliga undervisningen i franska, har begagnat sig av rätten till befrielse från undervisningen i teckning.

28. Bortval av ämnen i ring III och ring IV höstterminen 1916 samt i studentexamen kalenderåret 1916.

1	2	3	4	5	6
Bortvalt ämne	Antal lärjungar, som gjort bortval i				
	R. III	L. III	R. IV	L. IV	Studentexamen
Latin.....	—	—	—	—	1
Tyska.....	—	—	—	—	1
Engelska.....	—	—	—	—	—
Franska.....	—	—	—	—	1
Historia.....	1	—	—	—	1
Filosofisk propedeutik.....	—	—	—	—	—
Matematik.....	—	—	—	—	—
Biologi.....	—	—	—	—	—
Fysik.....	—	—	—	—	—
Kemi.....	—	—	—	—	—
Teckning.....	—	2	—	—	—
Summa	1	2	—	—	4

1	2	3	4
Ring	Antalet bortväljare av		Hela antalet närvarande lärjungar
	1 ämne	2 ämnen	
R. III.....	1	—	11
L. III.....	—	—	6
R. IV.....	—	—	12
L. IV.....	2	—	11
Studentexamen.....	4	—	(12)

29. Tid för hemarbetet.

	Kl. 1.	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4	Kl. 5	Kl. 6	Ring R. I	Ring L. I	Ring R. II	Ring L. II	Ring R. III	Ring L. III	Ring R. IV	Ring L. IV
Antal ämnen med hemläxor till måndag	—	—	—	—	1	3	4	5	4	4	4	5	5	5
Antal ämnen med hemläxor till övriga dagar	1—2	2—3	2—3	3	3	3—4	3—5	3—5	4—5	4—5	4—5	4—5	4—6	4—6
Överläsningstid pr vecka	4 t. 54 m.	4 t. 38 m.	5 t. 10 m.	8 t. 12 m.	9 t. 13 m.	11 t. 45 m.	12 t. 46 m.	13 t. 57 m.	16 t. 36 m.	16 t. 36 m.	16 t. 29 m.	21 t. 20 m.	31 t. 24 m.	25 t. 16 m.
Tid för utarbetande i hemmet av ett skriftligt arbete i														
modersmålet	—	—	—	2 t. 52 m.	2 t. 32 m.	4 t.	4 t. 45 m.	5 t. 5 m.	4 t. 54 m.	4 t. 54 m.	6 t.	5 t.	6 t. 22 m.	6 t. 22 m.
latin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 t. 54 m.	—	4 t. 35 m.	—	7 t. 45 m.
tyska	—	—	—	2 t. 35 m.	2 t. 10 m.	2 t. 30 m.	3 t. 27 m.	2 t. 48 m.	3 t. 42 m.	3 t. 42 m.	3 t. 52 m.	3 t. 40 m.	3 t. 54 m.	3 t. 54 m.
engelska	—	—	—	—	—	2 t. 30 m.	2 t. 41 m.	—	3 t. 30 m.	—	3 t. 46 m.	—	3 t.	—
matematik	—	—	—	—	—	—	4 t. 25 m.	—	4 t. 30 m.	4 t. 30 m.	5 t. 46 m.	4 t. 35 m.	7 t. 16 m.	5 t. 50 m.
fysik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 t. 27 m.	—	6 t. 50 m.	—

30. —

31. —

32. —

33. Förteckning över de lärjungar, som, efter att hava genomgått läroverkets 6:te klass, under kalenderåret 1916 avlagt godkänd realskolexamen.

a) under vårterminen:

Olof Bertil Edlund till handelsgymnasium.
Yngve Lundborg..... „ andra levnadsbanor.

b) under höstterminen:

Ingen.

34. Förteckning över de lärjungar, som, efter att hava genomgått läroverkets fjärde ring, kalenderåret 1916 avlagt godkänd studentexamen.

a) under vårterminen:

Realister:

Axel Erik Andersson Hættner..... till tekniska högskolan.
Nils Julius Holst „ skogshögskola.
Lars Sven August Larsson „ „
Georg Herbert Tyko Lundahl „ krigsskola.
Carl Hilding Ström „ „
Nils Arvid Öhlander „ tekniska högskolan.
Nore Johan Östlund „ krigsskola.

Icke-Greker:

Ragnar Wilhelm Kihlgren „ juridiska studier vid Uppsala univ.
Ernst August Petré „ krigsskola.

Greker:

Daniel Andreæ „ universitet.
Oscar Wilhelm Sundqvist. „ „ (medicinska studier).

35. Förteckning över de lärjungar, som i övrigt och utan att hava avlagt realskol- eller studentexamen under kalenderåret 1916 avgått från läroverket.

a) under vårterminen och därpå följande mellantermin:

Ring IV.

Edgar Gustaf Mauritz Hoffman till enskilt läroverk.

Ring III.

Gustaf Harry Ivarsson Sterner utan uppgift.

Ring II.

Karl Bengt Melker Hammar till enskilda studier.

Ring I.

<i>Harald Adolf Landgren</i>	till sjömansyrket.
<i>Knut Emil Telemak Silas Sjöberg</i>	„ järnvägstjänst.
<i>Karl Harald Fredrik Björnander</i>	„ teknisk läroanstalt.
<i>Nils Gustaf Torsten Karlberg</i>	„ annat allmänt läroverk.
<i>Bror Paul Emanuel Johansson</i>	„ ” ” ”

Klass 6.

<i>Per Gilbert Skallström</i>	„ folkskoleseminarium.
-------------------------------------	------------------------

Klass 5.

<i>Bror Anders Harry Peterson</i>	„ handel.
<i>Peter Benjamin James Sjöstrand</i>	„ ”

Klass 4.

<i>Vilhelm Karl Teodor Stoll</i>	„ fabriksrörelse.
<i>Erik Axel Egon Eriksson</i>	„ enskilda studier.
<i>Bror Olof Hildebrand Hildebrand</i>	„ ” ”
<i>Nils Oskar Folke Lindborg</i>	„ annat allmänt läroverk.
<i>Karl Justus Bergquist</i>	„ handel.

Klass 2.

<i>Kurt Richard Gottfrid Hultén</i>	„ folkskola.
<i>Nils Rudolf Persson</i>	„ annat allmänt läroverk.

b) Under höstterminen och därpå följande mellantermin:

Ring II.

<i>Torsten Per Henrik Högberg</i>	till sjömansyrket.
---	--------------------

Klass 6.

<i>Karl Hjalmar Leo Nordström</i>	„ lantbruk.
---	-------------

Klass 1.

<i>Einar Magnus Albin Herrlin</i>	„ annat allmänt läroverk.
---	---------------------------

36. Under sistförflutna kalenderår hava till lärjungarna utdelats såsom:

Stipendier	Kr. 2,350: —
Premier och understöd	„ 213: 70
	<u>Summa Kr. 2,563: 70</u>

37. Terminsavgifter.

1	2			3			4			5			6			7		
	Höstterminen 1916						Vårterminen 1917											
<i>Avgiften till läroverkets kassor.</i>																		
	1-6		I-IV		Summa		1-6		I-IV		Summa		1-6		I-IV		Summa	
Antalet lärjungar, befriade från avgift till: biblioteks- och materiellkassan (enbart)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
byggnadsfonden (enbart)	10	8	18	10	9	19	10	9	19	10	9	19	10	9	19	10	9	19
båda ovannämnda kassor	2	6	8	2	5	7	2	5	7	2	5	7	2	5	7	2	5	7
Antalet lärjungar, som icke befriats från någondera avgiften	124	70	194	124	69	193	124	69	193	124	69	193	124	69	193	124	69	193
Summa närvarande lärjungar	136	84	220	136	83	219	136	83	219	136	83	219	136	83	219	136	83	219
<i>Avgiften till statsverket.</i>																		
Hel avgift har erlagts av	95	57	152	89	53	142	89	53	142	89	53	142	89	53	142	89	53	142
Halv " " " "	—	—	—	5	2	7	5	2	7	5	2	7	5	2	7	5	2	7
Ingen " " " "	41	27	68	42	28	70	42	28	70	42	28	70	42	28	70	42	28	70
Summa närvarande lärjungar	136	84	220	136	83	219	136	83	219	136	83	219	136	83	219	136	83	219

Avgiften under såväl höst- som vårterminen har varit för ljus- och vedkassan 20 kronor, för biblioteks- och materiellkassan 7 kronor, för byggnadsfonden 5 kronor samt till staten: gymnasiet, hel avgift 30 kronor; realskolan, hel avgift 20 kronor.

D. Ur skollivet.

38. Vid läroverket finnas 3 lärjungeföreningar: en skytte- och en idrottsförening samt en avdelning av S. S. U. H. Livaktigheten i den förstnämnda synes under de senaste åren hava varit särdeles stor, att döma av det relativt stora medlemsantalet, antalet avlossade skott samt antalet förvärvade skyttemärken.

Sparkasseverksamheten har sedan sommaren 1913 letts av adjunkten Ewerth. Denna verksamhet, som vid dess grundande på sina håll omfattades med stora förhoppningar och även till en början vann anslutning hos lärjungarna, synes alldeles hava avtynat, i det på de sista åren inga insättningar blivit gjorda.

Den 20 Maj 1916 företogs läroverkets lärare och lärjungar en vårutfärd. Efter resa med järnväg till Rånnum ställdes marschen till stranden av Vänern vid Hallebergs fot. Här beundrades de i det härliga vårvädret särskilt fagra omgivningarna, granskades medhavda matsäckar, anordnades idrottslekar och bjöds på förtjänstfull musikalisk underhållning av en lärjungeorkester, som sammansatts av allehanda mer eller mindre primitiva instrument och som på grund av sitt under hela dagen ådagalagda nit och sin skicklighet hade största förtjänsten av dagens trevnad. På eftermiddagen besågos Vargöns pappersbruk och manganverk, varefter återfärden skedde med järnväg från Rånnum. Sedan gymnastiksalen smyckats med de medförda gröna lövfängen, vidtog där en improviserad bal, som trots dagens ansträngningar och den förträffliga musikens föregående vedermodor pågick med liv och lust så gott som utan pauser till klockan 12.

För all vänlighet och gästfrihet, som denna dag visades läroverket, begagnar jag här tillfället framföra dess hjärtliga och värdsamma tack.

E. Boksamlingar och undervisningsmaterieell.

39. Läroverkets bibliotek

har under tiden $\frac{1}{5}$ 1916— $\frac{30}{4}$ 1917 vunnit följande tillökning:

a) genom *gåvor*:

Av staten genom vederbörande ämbetsverk, genom K. Eckles. depart. eller genom K. Läroverksöverstyrelsen:

Sveriges officiella statistik, 49 vol. Svensk författningssamling 1916. Liggare över statsverkets specialutgiftsstatser för år 1916. Sveriges offentliga bibliotek, Accessionskatalog för år 1915. K. Läroverksöverstyrelsens underdåniga berättelse om dess verksamhet $\frac{1}{7}$ 1915— $\frac{30}{6}$ 1916. Olympiaden V. Officiell redogörelse för olymp. spelen i Stockholm 1912. Upplysningar för dem, som önska utbildas till officerare på stat vid armén. Upplysningar för dem, som önska bliva kustartilleriofficerare. Upplysningar för de ynglingar, som önska välja sjöofficersyrket såsom sin levnadsbana. Trålfisket. Redogörelse för resultaten av den internationella havsforskningens arbete under åren 1910—1916. Kortfattad redogörelse för svenska jorddelningsformer med 3 kartor. Katalog över böcker, som folk- och skolbibliotek kunna erhålla i statsbidrag. Grundkatalog, 2:a häftet. Sveriges natur, 7:e årg. 1916. Fauna och Flora, 11:e årg. 1916. Södervall, K. F., Ordbok över Sv. Medeltidsspråket, 27:e häftet. 1500- och 1600-talens visböcker, IX. Olaus Magnus, Historia om de nordiska folken, del 3. Samlaren, 37:e årg. 1916. Gamla Svenska Städer, h. 5. Rosenius, P., Sveriges fåglar och fågelbon, h. 7—8. Bolin, E., Om bruk och missbruk av alkohol, dess inflytande på den enskilde och samhället samt om alkoholmissbrukets orsaker och sättet för dess bekämpande.

Av K. Vetenskapsakademien; Dess handlingar, bd. 55. Arkiv för botanik, bd. 14: 3. Arkiv för kemi, mineralogi och geologi, bd 6: 2—3. Arkiv för matematik, astronomi och fysik, bd 11: 1—3. Arkiv för zoologi, bd 10: 1—3. Årsbok för år 1916. Meteorologiska iakttagelser, bd 56. Meddelanden från K. Vetenskapsakademiens Nobelinstitut, bd 3: 3. Jac. Berzelius bref, bd II: 2.

Av resp. förläggare eller utgivare: Fogelklou, E., Ur fromhetslivets Svensk-Historia, I. Gummerus, J. och Rosenqvist, V. T., Lärobok i kyrkohistoria, bearbetad av Aug. Johansson. Herner, S., Vår bibel. Brandt, G., Kristendomsundervisning och skoluppfostran. Comenius, J. A., Stora undervisningsläran, 2:a svenska upplagan, ombesörjd av B. R. Hall. Runeberg, J. L., Nadeschda, skolupplaga, Warburg, K., Svensk litteraturhistoria, 9:e uppl. Edler, P. J., Hjälpreda för uppsatsskrivningen i läroverkens mellanklasser. Ahlberg, A. W., Latinsk grammatik. Bergman, J. och Lundqvist, N., Latinsk grammatik. Törneblad, R., Latinsk elementarbok, 11:e uppl., omarbetad av G. Mellén. Låftman, E., Kortfattad tysk grammatik. Calwage, E. G., Kortfattad tysk språklära, 5:e uppl. Mücke, Hellmuth von, Ayesha. Falke, Gustav, Die neidischen Schwestern. Heicken, W., Unter Hindenburgs Fahnen. Larsson, Ivar, English fiction by seven modern authors. Reader, A. Gissing-Hardy, With notes by T. H. Svartengren. Moderna engelska författare för skolbruk, V. English tales, Edited by L. Lindberg. D:o, VI. A selection of short tales by various authors; Edited by R. E. Zachris-

son. Moderna engelska författare: XII, Bennett, A. och Knoblauch, E., Milestones; Edited by D. Elfstrand. P. A. Norstedts Skolbibliotek III, Engelska författare: 28. Galsworthy, J. Strife med anmärkn. av A. Vibom. 29. Jacobs, W., Sailors' Yarns, School editions by Edward Adams-Ray. Modern english texts, X, Some chapters from the life of Gordon. Jerome, Jerome K., Diary of a pilgrimage. Utg. av lektor E. Grip. Helldorff, I. Svårigheterna i engelska översättningsproven I och II. Daudet, A., Lettres de mon moulin. Med anm. av O. Bosson. Valda stycken fransk litteratur för hem och skola, utg. av M. L. Wistén, 1:a häftet. Franska författare, utg. av A. T. Malmberg. II. Choix de contes et nouvelles. Johnsson, O., Nya tidens historia, I, Mindre upplagan. D:o, I, Större upplagan. Nordin, R. och Samuelsson, S., Allmän historia för gymnasiet, del 2. Fagerlund och Falk, Geografisk läsebok, IV, Europa. Nyman H., Ekvationslära för realskolan II. Hedström, J. S., Förberedande kurs i geometri. Mattson, E., Lärobok i plangeometri för gymnasiet. Hagström, K. L., Plangeometri för gymnasiet, 4:e uppl. Antonsson, J., Plan trigonometri för latینگymnasiet. D:o, d:o för realgymnasiet. Almén, E., Lärobok i de fasta kropparnas statik och dynamik. Berglund, A., Lärobok i fysik I: Allmän fysik och värmelära. Berglund, A., Fysikaliska laborationsuppgifter för realskolan 4:e klass. Mebius, C. A., Fysik I: Allmän fysik och värmelära. Wallengren, H. och Hennig, A., Zoologi V, Jämförande organlära. Möller, H., Simundervisningens metodik. Musica sacra. Körsånger, utg. av H. Palm, O. Sandberg, H. Fryklöf och A. Hellerström. Det nordiska interparlamentariska förbundets 8:e delegerademöte. Nordisk Tidskrift för bok- och biblioteksväsen 1916. Språk och Stil 1916. Moderna Språk 1916. Nordiskt Idrottslif 1916. Ny tidning för Idrott 1916. Svenskt Gymnastikblad 1916. Fysisk Fostran 1916. Djurskyddet 1916. Djurvännernas Tidning 1916. Tidskrift för schack 1916.

Av författarna: Frölen, H., Läroverkslärarnas lönefråga. Lindencrona, C., Indelta knektar. Dikter. Tessing, S., Latinsk skolgrammatik, 2:a uppl. Tessing, S., Om nominal sammansättningar hos Aeschylus och Pindarus. Akad. avhand. Tingdahl, G. C. Ändelsen — is i ackus. plur. hos de efteraugusteiska författarna. Akad. avhandl.

Av lektor S. Tessing: Longfellow, H. W., Språken, skaldekonsten och skalderna i Europa. Claëson, Kristian, Skrifter I och II. Welper, Emil, Platon och hans tid. Sander, F., Venus som stiger ur badet. Åberg, L. H., Några ord om H. Ibsens "Et dukkehjem". Geijer, E. G., Den blå boken. Sahlin, C. Y., Överensstämmer Platons sedelära med kristendomens? Odhner, C. T., Om orsakerna till Gustaf II Adolfs deltagande i 30-åriga kriget. Svedelius, W. E., Afsked från studenterna. Strindberg, A., Öppna brev till Intima Teatern.

Av västgöta nation i Uppsala: 45 akademiska avhandl. och 12 nummer annat akademiskt tryck.

Dessutom hava erhållits årsredogörelser och kataloger från universitet, högskolor, allmänna läroverk och en del privata läroanstalter samt inbjudningsskrifter med anledn. av invigningen av en del nya läroverksbyggnader.

b) genom *inköp*:

Nordisk Tidskrift för vetenskap, konst och industri 1916. Ord och Bild 1916. Svensk Tidskrift 1916. Pedagogisk Tidskrift 1916. Verdandi 1916. Svensk Kyrkotidning 1916. Kristendomen o. vår tid 1916. Eranos. Vol. XV. Zeitschrift für franz. u. engl. Unter-

richt 1916. Historisk Tidskrift 1916. Pop. Naturvetenskapl. Revy 1916. Zeitschrift für den phys. u. chem. Unterricht 1916. Innehållsöversikt till Historisk Tidskrift årg. 1901—1910. Sveriges Statskalender 1917. Nordisk Familjebok, bd 24. Noreen, A., Vårt språk, h. 22 och 23. Svenska Akademiens ordbok, h. 51 och 52. Östergren, Nusvensk ordbok, h. 3—5. Schück, H. och Warburg, K., Illustr. svensk litteraturhistoria, 2:a uppl., del 2—4. Svenska Författare, utg. av Svenska Vitterhetssamfundet: V, Dikter av C. M. Bellman I. D:o: VI, Samlade skrifter av Anna Maria Lenngren I. Hammar, Th., Vocabulaire français-suédois. Rönström, J., Latinska Texter, 2:a häftet, 12 ex.

Till **lärjungebiblioteket** hava såsom gåvor överlämnats:

genom *K. Läroverksöverstyrelsen*: Olympiaden V. Officiell redogörelse för Olympiska spelen i Stockholm 1912.

av *författarna*: Lind, G. och De Verdier, N., Våra medicinalväxter.

av *studeranden James Sjöstrand*: Die Fahrt der U-Deutschland.

av *lärjungen i L. I Karl-Erik Ekström*: Blanche, A., Bilder ur verkligheten III. Cederborg, C. A., Silverhättan.

av *lektor S. Tessing*: Jansson, G., Gamla gästar.

Boksamlingen.

1	2	3	4	5
<i>Bokbestånd.</i>	Antal verk	Antal band	<i>Antal boklån och låntagare:</i>	Antal
A. Läroverkets bibliotek:			A. Från läroverkets bibliotek.	
Vid läsårets början cirka	4000	8500	Boklån	105 bd
Tillkomna under läsåret:			Därjämte från andra bi-	
genom gåvor	120	343	bibliotek förmedlade:	24 „
„ köp	4	29	Summa	129 „
Summa	4124	8872	Hela antalet låntagare	37 pers.
Avgå: avskrivna under läsåret	—	—		(Därav 11 lär., 20 lärj. o. 6 andra personer.)
Återstod vid läsårets slut.....	4124	8872		
B. Lärjungebiblioteket:			B. Lärjungebiblioteket:	
Vid läsårets början	185	213	Boklån	763 bd
Tillkomna under läsåret:			Hela antalet låntagare ...	143 pers.
genom gåvor	7	9		
„ köp	—	—		
Summa	192	222		
Avgå: avskrivna under läsåret	2	2		
(på grund av förslitning)				
Återstod vid läsårets slut.....	190	220		

Mynt- och medaljsamlingen

har under läsåret ökat med följande gåvor:

av *Svenska Akademien*: dess minnespenning över Esaias Tegnér.

av *Vetenskapsakademien*: „ „ „ C. G. Santesson.

av Postmästare *J. E. Schmidt*, Göteborg: en samling mynt, minnespenningar och polletter, tillhoppa 241 nummer, varav 33 av silver och 1 av guld.

Naturvetenskapliga samlingarna

hava vunnit följande tillökning:

av lektor *A. G. Eliasson*: diverse havsdjur, insamlade vid Kristinebergs zoologiska station och förvarade i formalin.

av apotekare *C. G. Winberg*: *Chimœra monstrosa* (havsmus), ett mindre exemplar.

av lärj. i klass 3 *Bertil Bergqvist*: en åttaarmad bläckfisk.

„ „ „ „ „ *Erik Bywall*: bröstben av tjäder.

Fysiska apparatsamlingen

har under läsåret ökats med ett Torricellis rör och en termometer graderad till 360°, varjämte för laborationsövningarna i fysik och kemi anskaffats diverse förbrukningsartiklar.

För undervisning i *övningsämnen* har inköpts en fotboll och ett fotbollsläder.

F. Läroverksbyggnader och inredningsmateriell.

40. Den i föregående årsredogörelse omnämnda ombyggnaden av värmeledningen i huvudbyggnaden utfördes under sommaren och en del av hösten 1916. Av den gamla värmeledningen användes pannan, aulans värmerör och de radiatorer, som funnos. Det övriga är nytt. I pannrummet insattes ytterligare en Strebelspanna, som sammankopplades med den förut befintliga. Båda ha avstängningsventiler, så att varje panna var för sig kan avstängas. Radiatorerna i lärosalarna äro i allmänhet placerade i hörnet av ytterväggen och katederväggen och regleras av vaktmästaren. Uppvärmningssystemet i sin helhet är varmvatten med övre fördelning av de värmetillförande rören. De gamla ventilationsanordningarna hava bibehållits med det undantag, att friskluftskanalen avstängts och evakuationskanal uppdragits från kollegierummet, där sådan ej förut funnits. Ett vindfång har inbyggts i vestibulen. Nya spjäll och galler ha insatts. Spjällen regleras av vaktmästaren.

Arbetet, som avsynats och godkänts, har i sin helhet dragit en kostnad av Kr. 15,459: 34, varifrån bör dragas inkomst av försålt skrot, Kr. 845: 72, vadan slutsumman blir Kr. 14,613: 62.

Vid den förut omnämnda eldsvådan skadades även annexbyggnaden. Så fort sig göra lät, utfördes sådana reparationer å densamma, som voro nödvändiga för att få lokalerna användbara. Dessa reparationer utfördes av Bröderna Lindgren i Vänersborg och hava tillsammans med röjning av gården kostat Kr. 3,267: 44. Till sommaren skola övriga behövliga reparationsarbeten utföras.

I övrigt hava endast mindre reparationer verkstälts å byggnaderna.

I brandskadeersättning hava erhållits: för gymnastikbyggnaden och annexet tillsammans Kr. 27,867: 79; för inventarier i gymnastikbyggnaden Kr. 2,000: — och i annexet Kr. 468: 50.

Under året hava inköpts bl. a. 1 stege till biblioteket, 1 karthängare och 5 st. ritbord med stolar.

G. Ekonomiska förhållanden.

41. Nedannämnda till läroverket hörande kassors ställning kalenderåret 1916.

Kassans rubrik	D e b e t				K r e d i t			
	Behållning vid årets början	Summa inkomster	Skuld vid årets slut	Summa	Skuld vid årets början	Summa utgifter	Behållning vid årets slut	Summa
Byggnadsfonden ...	1,816,54	1,867,66	—	3,684,20	1,412,72	978,59	1,292,89	3,684,20
Ljus- och vedkassan	752,20	8,393,57	1,061,84	10,207,61	1,337,41	7,985,10	885,10	10,207,61
Biblioteks- och ma- terialkassan.....	4,924,51	3,067,61	—	7,992,12	—	3,466,66	4,525,46	7,992,12
Premie- o. fattigkass.	521,52	290,58	—	812,10	—	213,70	598,40	812,10
Summa	8,014,77	13,619,42	1,061,84	22,696,03	2,750,13	12,644,05	7,301,85	22,696,03

Även v. t. 1917 har Fröken Magna Sunnerdahl till rektors förfogande ställt Ettusen Kronor att utdelas som stipendier. För den storartade gåvan frambär jag härmed läroverkets vördsamma tack till den varmhjärtade givarinnan.

Från L'Amitié Franco-Suédoise i Paris har rektor även innevarande år erhållit 75 kronor och ett skönlitterärt arbete att utdelas åt för franska språket intresserad lärjunge i någon av de högsta klasserna, vilken gjort sig förtjänt av en sådan uppmuntran, för vilken gåva jag härmed frambär läroverkets tack.

42. Under 1916 har åtgått för underhåll och tillökning av

- a) boksamlingarna Kr. 271: 85
- b) den övriga undervisningsmaterielen..... „ 1,194: 98
- c) inredningsmaterielen „ 763: 65
- d) lärjungebiblioteket „ —: —

H. Examina och terminsavslutning m. m.

43. *Vårterminen 1916* hade till **studentexamen** anmält sig 12 läroverkets lärjungar — 7 å realgymnasium, 3 å latingymnasium utan grekiska och 2 å latingymnasium med grekiska — varjämte 3 privatister hit hänvisats för de skriftliga provens avläggande. I den skriftliga prövningen godkändes 11 läroverkets egna lärjungar.

Den *muntliga* prövningen ägde rum den 27 maj under ledning av Professorerna Ö. Bergstrand, K. R. Geijer och E. Wadstein såsom censorer samt i närvaro av Landskamreraren B. Hendeberg, Överläkaren E. K. Lauritzen, Disponenten F. G. Samuelson och Kyrkoherden A. Stenström såsom av H. H. Eforus inbjudna vittnen.

Därvid blevo samtliga 11 lärjungar godkända — 7 å realgymnasium, 2 å latingymnasiet med och 2 å latingymnasium utan grekiska.

Höstterminen 1916 anställdes ej studentexamen vid läroverket.

Innevarande vårtermin hava till studentexamen anmält sig 23 läroverkets lärjungar 12 å realgymnasium, 7 å latingymnasium utan och 4 å latingymnasium med grekiska —

varjämte 1 privatist hit hänvisats för de skriftliga provens avläggande. I den skriftliga prövningen hava samtliga anmälda lärjungar förklarats berättigade till muntlig prövning, vilken är utsatt till den 6 och 7 juni.

Vårterminen 1916 hade till **realskolexamen** anmält sig 3 läroverkets lärjungar, varjämte 5 privatister anmält sig och hit hänvisats. Av examinanderna förklarades 2 läroverkets lärjungar och 5 privatister berättigade till muntlig prövning.

Den *muntliga prövningen* ägde rum den 2 och 3 juni och godkändes därvid 2 läroverkets lärjungar och 3 privatister. Såsom examensvittnen, utsedda av stadsfullmäktige, närvaro Apotekaren C. G. Bergqvist, Landskamreraren B. Hendeberg, Postmästarren G. Molin och Trafikchefen R. Wester.

Höstterminen 1916 anställdes icke realskolexamen vid läroverket.

Innevarande termin hava till realskolexamen anmält sig 1 läroverkets lärjunge, varjämte 4 privatister anmält sig och hit hänvisats. Läroverkets lärjunge och 3 privatister förklarades berättigade till muntlig prövning, vilken är utsatt till den 25 och 26 maj.

Under *kalenderåret 1916* hava vid läroverket avlagts följande **fyllnadsprövningar**:
a) till *studentexamen*: i latin 1, i tyska 1, i matematik å latingymnasium 2, i fysik å realgymnasium 1 och i kemi 4.

b) till *realskolexamen*: i tyska 1 och i matematik 1.

44. *Årsavslutning* med förhör och uppvisningar kommer enligt H. H. Efori beslut att äga rum i följande ordning:

Uppvisning i gymnastik äger rum i dövstumskolans gymnastiksal *fredagen den 8 juni kl. 12 midd.* och *uppvisning i sång och musik* i läroverkets aula *samma dag kl. 6 e. m.*

Utställning av under året utförda arbeten i *teckning* hålles i teckningssalen *fredagen den 8 juni kl. 4—6 e. m.*

Förhör i läroämnena anställles *lördagen den 9 juni kl. 1/2 10—12 f. m.*

Efter förhörens slut sker samling i aulan, då premier och stipendier utdelas och flyttningen tillkännagives, varefter ungdomen *hemförlovas*.

45. Att övervara årsavslutningen och därmed förenade förhör och uppvisningar får jag vördsamt inbjuda lärjungarnas föräldrar och målsmän, stadens fullmäktige och magistrat samt alla andra, som med välvilligt intresse omfatta läroverket och dess verksamhet.

46. *Nästa läsår börjar med allmänt upprop tisdagen den 28 nästa augusti kl. 5 em.*

Klass 6 och ringarna I—IV samlas onsdagen den 23 augusti kl. 8 f. m. för att undergå läkarebesiktning, varefter *skjututbildningsövningarna* taga sin början.

Höstterminen kommer att sluta den 20 påföljande december; vårterminen börjar den 9 januari och avslutas den 8 juni 1918.

Inträdes- och flyttningssökande skola anmäla sig hos rektor å hans ämbetsrum senast *tisdagen den 21 augusti kl. 11—12 f. m.* Prövningarna börja torsdagen den 23 augusti kl. 9 f. m.

Herrar lärare sammanträda torsdagen den 23 augusti kl. 8,45 f. m.

Vänersborg i maj 1917.

Axel Emmelin.

Tillägg.

Anvisning på för frivilliga självstudier under sommarferierna lämpliga uppgifter.

Till femte klassen.

- Historia.* Estlander, Nyare tiden. 4,⁵⁰.
Björlin, Finska kriget. 3,⁵⁰.
Geografi. Fagerlund och Falk, Geografisk läsebok. I. 3,²⁵.
Sandström, Natur och arbetsliv i svenska bygder I o. II. 2,⁰⁰.

Till sjätte klassen och första ringen.

- Historia.* Montelius, Livet i Sverige under hednatiden. 2,⁰⁰.
Nyström, Handelsns historia. 1,²⁵.
Tyska. Hans Arnold, Fritz auf dem Lande, ed. Hjorth och Lindhagen. 0,⁷⁵.
Pederzani-Weber, Auf rauhen Pfaden.
Engelska. Cooper. Den siste mohikanen. Nordiska förlaget. Två delar à 0,²⁵.
Ödman, En dag i ett engelskt hem. Fahlerantz. Illustr. o. bunden. 3,²⁵.
Franska. Mérimée, Colomba. Fröleen. 0,⁵⁰.
Geografi. Svensén. Geografiska erövringar. 2,⁰⁰.
Sandström, Natur och arbetsliv i svenska bygder. I—II.
Matematik. Realskoleproblem (J. S. Hedström).

Till andra ringen.

- Modersmålet.* Heidenstam, Karolinerna.
Lagerlöf, Gösta Berlings saga.
Rydberg, Singoalla.
Strindberg, Svenska öden och äventyr. 3,⁰⁰.
Engelska. Scott, Ivanhoe. Beijer. Illustrerad. 2,⁵⁰.
Jerome, Tre män i en båt.
Tyska. Arnold, Fritz auf dem Lande.
Historia. Boëthius, Historisk läsning. Forntiden och Medeltiden.

Till tredje ringen.

- Kristendom.* C. Fr. Lundin, Kyrkohistoria II: 1. 2,⁷⁵.
Modersmålet. Rydberg, Fribytaren på Östersjön, Singoalla.
Lagerlöf, En herrgårdssägen, Jerusalem.
Tyska. Rodhe-Abshagen, Deutsches Alltagsleben. Förkort. uppl. 0,⁷⁵.
Eine Nacht im Jägerhause und andere Geschichten, ed. Rodhe. 1,²⁵.
Henriksson, Från det moderna Tyskland. 8,⁰⁰.

- Engelska.* Steffen, Englands litteratur i historisk framställning. Bunden. 6,00.
 Jack London, Avgrundens folk. Bohlin. 1,00.
Franska. Feuillet, En fattig ädlings historia. Fröléen. 0,25.
Historia. O. Sjögren, Karl XI och svenska folket på hans tid.
 E. Tegnér, Svenska bilder från sextonhundratalet.
 Stavenow, Den stora engelska revolutionen.

Till fjärde ringen.

- Kristendom.* Lundin, Kyrkohistoria. III: 1. 4,75.
 Söderblom, Kristendomen och religionerna. 0,35.
Modersmålet. Levertin, Svenska gestalter.
 Sylwan, Svensk litteratur vid adertonhundratalets midt.
 Cederschiöld, Om svenskan som skriftspråk.
 Strindberg, Svenska öden och äventyr.
Latin. Boëthius, Historisk läsning för skolan och hemmet. Forntiden.
 Schück, Rom. En vandring genom seklerna.
Grekiska. Bergstedt, Grekisk kulturhistoria. 3,25.
Tyska. Suderman, Frau Sorge, ed. Alving, 2,40, och dessutom samma uppgifter som till tredje ringen.
Engelska. Stevenson, The Pavillion on the Links, edit. Rodhe and Harvey, Gleerup. 1,10.
 Något av Shakespeares dramer i Hagbergs övers., t. ex. Hamlet, En mid-sommarnattsdröm, Julius Cæsar, Köpmannen i Venedig. Gleerups förlag, häften à 60 öre, innehållande 3 dramer.
Franska. Nyrop, Frankrig. Köbenhavn 1915. Gyldendalske Bogh. 1,25.
 Balzac, H. de, Eugénie Grandet. Övers. av Tom Wilson. Björk o. Börjesson 1913. 1,00.
Historia. E. Hildebrand, Sveriges historia intill 20:de seklet, avd. 8.
 Kjellén, Stormakterna.
 Stavenow, Frihetstiden, Gustaf III.
Filosofisk propedeutik. Larsson, H., Kunskapslivet. 2,50.
Matematik. Lösning av studentproblem.
Fysik. Lösning av studentproblem.

Ordning vid förhören den 9 juni 1917.

	9,80—10	10,10—10,40	10,50—11,20	11,80—12
Ring III	<i>Modersmålet</i> Brieskorn	<i>Latin:</i> Nordeblad <i>Fysik:</i> Martin	<i>Grek.:</i> Nordeblad <i>Matem.:</i> Fahlström <i>Kemi:</i> Eliasson	<i>Tyska</i> Ewerth
Ring II	<i>Latin:</i> Ewerth <i>Matem.:</i> Martin	<i>Historia</i> Brieskorn	<i>Franska</i> Palmgren	<i>Kristendom</i> Steen
Ring I	<i>Tyska</i> Emmelin	<i>Matem.:</i> Fahlström <i>Matem.:</i> Granath	<i>Biologi</i> Sjögren	<i>Engelska</i> Palmgren
Klass 5	<i>Modersmålet</i> Mannfelt	<i>Kristendom</i> Steen	<i>Tyska</i> Mannfelt	<i>Biologi</i> Eliasson
Klass 4	<i>Matematik</i> Rosén	<i>Engelska</i> Mannfelt	<i>Modersmålet</i> Nilsson	<i>Fysik</i> Fahlström
Klass 3	<i>Modersmålet</i> Wetterlundh	<i>Biologi</i> Sjögren	<i>Geografi</i> Carlsson	<i>Tyska</i> Wetterlundh
Klass 2	<i>Matematik</i> Sjögren	<i>Historia</i> Carlsson	<i>Modersmålet</i> Rosén	<i>Tyska</i> Rosén
Klass 1	<i>Tyska</i> Nilsson	<i>Modersmålet</i> Nilsson	<i>Kristendom</i> Wetterlundh	<i>Geografi</i> Carlsson

Kl. 12 avslutning i aulan.

Med avseende på nästa läsår erinras om följande bestämmelser i gällande skolstadga angående

a) *Inträdesfordringar.*

§ 28.

1. Ej må i allmänt läroverk som lärjunge intagas under höstterminen annan än den, som, då inträde sökes, redan uppnått eller som före kalenderårets utgång uppnår nio års ålder, ej heller under vårterminen annan än den, som före utgången av närmast föregående kalenderår uppnått nämnda ålder.

2. Ej må någon, som före det kalenderår, då inträde sökes, fyllt tolv år, intagas i realskolans första klass; och iakttages beträffande intagning i realskolans övriga klasser, att den med ledning av detta stadgande för varje klass beräknade åldern ej må vara överskriden. Undantag från de i detta moment givna bestämmelser må rektor efter prövning av omständigheterna och efter kollegiets hörande kunna medgiva.

3. Inträdessökande skall förete dels intyg av vederbörande prästerskap, innehållande uppgift om föräldrar, födelseort, ålder och, där så ske kan, uppförande samt anteckning därom, att han haft naturliga eller vaccinkoppor, dels ock intyg av läkare, att han icke lider av sjukdom eller lyte, som gör honom olämplig för skolarbete eller kan menligt inverka på medlärjungar. Har han förut varit i annat allmänt läroverk intagen, skall han dessutom förebringa vederbörligt avgångsbetyg från det läroverk, han senast bevisat, samt därest han övergår under termins lopp, kvitto å de av honom senast erlagda terminsavgifter, eller, såvida han från erläggande av dylika i föreskriven ordning befriats, bevis därom.

§ 29.

1. *För inträde i Realskolans första klass fordras:*

a) förmåga att tydligt och säkert läsa innantill och att med egna ord redogöra för innehållet av en uppläst enkel berättelse;

b) någon färdighet i välskrivning;

c) någon färdighet i rättskrivning;

d) kännedom om viktigare berättelser ur gamla och nya testamentets bibliska historia; några psalmverser;

e) färdighet i användandet av de fyra räknesätten med hela tal, högst fyrsiffriga, dock att icke må fordras användning av mer än tvåsiffriga multiplikatorer och divisorer; någon kännedom om sorter och någon övning i huvudräkning;

f) kännedom om skandinaviska halvöns gränser, om det allmännaste av dess höjdförhållanden och om Sveriges huvuddelar; närmare kännedom antingen om Götaland eller om Svealand och Norrland; förmåga att på kartan utvisa det genomgångna.

4. Den, som söker *inträde i gymnasiets fjärde rtng*, äger rätt till befrielse från prövning i ett eller två läroämnen, motsvarande den rätt till befrielse från viss del av undervisningen, som enl. § 8 tillkommer lärjunge å gymnasiet; skolande lärjunge, som önskar begagna sig av sådan rätt, *vid inträdet* ådagalägga, att han i de läroämnena, i vilka han önskar befrielse från prövning, äger för flyttning till tredje ringen erforderliga kunskaper.

b) *Bortval av ämnen i gymnasiets 3:dje och 4:de ringar.*

§. 8.

1. Lärjunge, som blivit flyttad till gymnasiets tredje ring, äger *efter av målsman hos rektor gjord skriftlig anmälan*, rätt att *vid läsårets början**) bortvälja ett å den stadgade timplanen förekommande läroämnen eller teckning eller ock två av dessa ämnen, såvida de i högsta ringen tillsammans ej upptaga mer än sex timmar i veckan.

Härvid bör dock iakttagas, att alla lärjungar skola delta i undervisningen i modersmålet samt, med undantag för lärjungar, som tillhöra främmande trosbekännelse, i kristendom.

2. Lärjunge å realgymnasiet, som bortvalt matematik, äger rätt att efter samråd med vederbörande lärare följa undervisningen i de delar av ämnet, vilka han behöver inhämta för att kunna tillgodogöra sig undervisningen i fysik.

3. Har lärjunge vid inträde i gymnasiets tredje ring icke eller endast till en del använt sin rätt till bortval, vare han oförhindrad att sedermera *vid läsårs början* använda denna rätt inom de i mom. 1 angivna gränser.

4. Önskar lärjunge åter begagna undervisningen i bortvalt ämne, skall han vid särskilt anställd prövning visa sig äga härför *erforderliga* kunskaper.

Vid tillämpning av ovanstående bestämmelser bör med avseende på den verkan, bortval av ämne kan komma att utöva på blivande flyttning och studentexamen, iakttagas följande:

a) lärjunge, som i tredje ringen fullständigt begagnat sin rätt till bortval av ämne, måste för att kunna flyttas till fjärde ringen vara godkänd i *alla* återstående ämnen.

b) lärjunge skall i *den skriftliga prövningen* för studentexamen *deltaga i minst 3* av de prov, som anordnas å den bildningslinje han tillhör, dock med skyldighet för honom att i varje fall delta i modersmålsprovet.

c) lärjunge är berättigad att å den bildningslinje hans examen avser undergå skriftlig prövning såväl i bortvalt ämne, som i ämne, i vilket han icke önskar muntligen prövas.

d) lärjunge, som erhållit minst vitsordet Godkänd *för den svenska uppsatsen och två andra skriftliga prov*, äger att undergå muntlig prövning; dock att lärjunge å realgymnasiet, som varken i matematik eller i fysik avlagt godkänt skriftligt prov, ej må äga undergå dylik prövning, såvida icke två tredjedelar av de lärare, som under sista terminen undervisat honom i de till den muntliga prövningen hörande ämnen, anse sådant böra honom medgivas.

e) lärjunge som endast deltagit i tre skriftliga prov och därvid erhållit minst vitsordet Godkänd blott för den svenska uppsatsen och ett av de båda andra proven må det oaktat kunna förklaras berättigad att undergå muntlig prövning, såvida två tredjedelar av de lärare, som under sista terminen undervisat honom i de till den muntliga prövningen hörande ämnen, anse sådant böra honom medgivas.

f) i *den muntliga prövningen* är lärjunge skyldig att underkasta sig förhör i *kristendom* och *modersmålet* samt i *minst åtta av övriga läroämnen* eller i *sju av dessa*, såvida i detta senare fall de två återstående läroämnena å timplanen tillsammans ej upptaga mer än sex veckotimmar.

*) Enligt K. K. av den 3 sept. 1915 kan Kungl. Läroverksöverstyrelsen på särskild framställning medgiva bortval även å annan tid. Sådan framställning skall göras genom Rektor.

g) om lärjunge i den muntliga prövningen erhållit vitsordet godkänd eller däröver i minst tio av de läroämnena, som finnas upptagna å fjärde ringens timplan, eller i *nio* av dessa ämnen, och i detta senare fall de två återstående läroämnena å timplanen tillsammans ej upptaga mer än sex veckotimmar, skall han i examen godkännas, såvida ej mer än halva antalet av censorerna finner honom böra på grund av bristande insikter och mogenhet underkännas.

